

Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020

Cuprins

INTRODUCERE.....	3
1. PRINCIPALELE PROVOCĂRI.....	4
2. PRIORITĂȚI DE FINANȚARE	9
2.1 Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și politici mai bune privind incluziunea socială și educația	10
2.2 Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere și locuri de muncă.....	11
2.3 Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale.....	12
2.4 Optimizarea utilizării și protejării resurselor și activelor naturale	13
2.5 Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar ..	14
3. FACTORI DE SUCCES PENTRU ÎNDEPLINIREA CU EFICACITATE A OBIECTIVELOR.....	15
4. PRIORITĂȚI PENTRU COOPERAREA TERITORIALĂ EUROPEANĂ	16
ANEXĂ.....	18
A. MĂSURI PENTRU O PROGRAMARE ȘI REALIZARE EFICACE	18
B. EVALUAREA NEVOILOR DE FINANȚARE ÎN RAPORT CU OBIECTIVELE TEMATICE.....	20
C. DISPOZIȚII ADMINISTRATIVE	39

INTRODUCERE

Uniunea Europeană se confruntă cu provocarea dificilă a ieșirii din criză și a readucerii economiilor pe calea creșterii durabile. Strategia ieșirii din criză implică restabilirea unor finanțe publice solide, reforme structurale de stimulare a creșterii și investiții orientate spre creștere economică și locuri de muncă. În ceea ce privește această ultimă condiție, fondurile CSC¹ pot avea o contribuție importantă la creșterea durabilă, ocuparea forței de muncă și competitivitate și pot spori convergența statelor membre și regiunilor mai puțin dezvoltate cu restul Uniunii.

Pentru a se asigura că fondurile CSC au un impact economic și social de lungă durată, Comisia a propus o nouă abordare în privința utilizării fondurilor în propunerea sa de **Cadru financiar multianual 2014-2020**². Se preconizează că puternica aliniere la prioritățile strategice ale agendei Europa 2020, condiționalitatea macroeconomică și *ex ante*, concentrarea tematică și stimulentele de performanță vor mări eficacitatea cheltuielilor. Este o abordare care subliniază necesitatea de a stabili priorități clare și de a obține rezultate și distanțarea de o cultură a drepturilor a priori. Fondurile CSC vor reprezenta, astfel, o sursă importantă de investiții publice și vor servi drept catalizator pentru creștere economică și locuri de muncă prin efectul de levier asupra capitalului fizic și uman, servind, totodată, drept mijloc eficient de sprijinire a punerii în aplicare a **recomandării la nivel de țară** emise în contextul semestrului european, care vizează în România măsurile prevăzute în memorandumurile de înțelegere și în completările ulterioare ale acestora. Această abordare este în conformitate cu apelul Consiliului European din 29 iunie 2012 privind utilizarea bugetului Uniunii³.

Fondurile CSC ar trebui să vizeze promovarea în comun a **competitivității, convergenței și cooperării**, prin stabilirea priorităților corecte de investiții specifice fiecărei țări. Este necesară **reorientarea generală a cheltuielilor** spre cercetare și inovare, sprijin pentru IMM-uri, educație și formare profesională de calitate, piețe ale muncii favorabile incluziunii care să stimuleze crearea unor locuri de muncă de calitate și coeziunea socială, livrarea celor mai mari câștiguri de productivitate, integrarea obiectivelor privind schimbările climatice și trecerea la o economie ecologică, cu nivel scăzut de emisii și care utilizează eficient resursele. Pentru a realiza acest lucru, planificarea și punerea în aplicare a fondurilor CSC trebuie să depășească granițele birocratice artificiale în următoarea perioadă de programare și să dezvolte o **abordare integrată** puternică pentru mobilizarea sinergiilor și obținerea unui impact optim, atât în interiorul țărilor, cât și în afara granițelor. Obiectivele Strategiei Europa 2020 trebuie integrate în cadrul diferitelor fonduri CSC, fiecare dintre acestea aducându-și contribuția la creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Mai mult decât atât, fondurile CSC trebuie să joace un rol-cheie în sprijinirea instrumentelor financiare care pot **impulsiona investițiile private** și multiplica, astfel, efectele finanțării publice. Pe scurt, avem nevoie de o utilizare direcționată atent și orientată spre rezultate a fondurilor CSC, care să maximizeze impactul combinat al acestora.

¹ Fondurile UE reglementate de Cadrul Strategic Comun (CSC), și anume Fondul european de dezvoltare regională (FEDER), Fondul social european (FSE), Fondul de coeziune (FC), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM).

² COM (2011) 500 final, COM (2011) 398 final și COM (2012) 388 final.

³ Concluziile Consiliului European din 29 iunie 2012 (EUCO 76/12),
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131388.pdf

Scopul prezentului document de poziție este stabilirea **cadrului pentru** dialog între serviciile Comisiei și România cu privire la **elaborarea Acordului de parteneriat și a programelor**. Documentul definește principalele provocări specifice țării și prezintă opiniile preliminare ale serviciilor Comisiei privind principalele priorități de finanțare din România pentru cheltuielile publice care favorizează creșterea. Acesta recomandă optimizarea utilizării fondurilor CSC prin stabilirea unei legături puternice cu reformele de creștere a productivității și competitivității, mobilizarea resurselor private și stimularea potențialelor sectoare cu nivel ridicat de creștere economică, subliniind, totodată, necesitatea de a menține solidaritatea în interiorul Uniunii și asigurând utilizarea durabilă a resurselor naturale pentru generațiile viitoare. Există, de asemenea, necesitatea de a concentra cheltuielile UE viitoare asupra unor domenii prioritare pentru a maximiza rezultatele care urmează a fi obținute, mai curând decât a distribui finanțări insuficiente. Finanțarea UE ar trebui, de asemenea, utilizată pentru a finanța priorități la nivel UE și a garanta că România poate obține toate beneficiile de pe urma aderării sale la UE. Prin urmare, Comisia propune gruparea și limitarea finanțării UE la provocările-cheie incluse în prezentul document de poziție. Cheltuielile publice naționale pot fi utilizate nu numai pentru a cofinanța, ci și pentru a finanța investițiile care sunt complementare și legate de proiecte finanțate de UE, în special la nivel regional și local.

Punctul de plecare al considerentelor Comisiei îl reprezintă, în primul rând, evaluarea progreselor înregistrate de România în ceea ce privește punerea în aplicare a programului de creditare UE/FMI și obiectivele Strategiei Europa 2020, astfel cum sunt evaluate în cadrul semestrului european, precum și provocările de dezvoltare specifice țării în ceea ce privește statul de drept, reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, identificate în contextul Mecanismului de cooperare și verificare (MCV). Documentul de poziție ține seama de lecțiile învățate în cursul perioadei de programare 2007-2013 și de propunerile legislative ale Comisiei pentru perioada 2014-2020.

În contextul disciplinei fiscale, prezentul document de poziție încurajează România să dezvolte și să pună în aplicare strategii pe termen mediu capabile să facă față provocărilor viitoare, în special globalizării, contribuind, totodată, la păstrarea modelului social european. De asemenea, documentul prevede un cadru flexibil pentru ca România să reacționeze și să reconcentreze resursele europene, naționale și locale asupra generării de creștere și locuri de muncă, astfel încât sustenabilitatea fiscală și politicile favorabile creșterii economice să meargă mână în mână, abordând, de asemenea, probleme structurale și instituționale din România și dincolo de frontierele sale naționale în contextul său teritorial și geografic, inclusiv conform Strategiei UE pentru regiunea Dunării, pentru a obține un impact maxim.

În final, documentul de poziție invită România și regiunile sale să exploateze la maximum potențialele sinergii între fondurile CSC, precum și cu alte surse de finanțare UE, într-o abordare strategică și integrată. Aceasta include cooperarea cu țările și regiunile învecinate.

1. PRINCIPALELE PROVOCĂRI

România se confruntă în continuare cu provocări uriașe în materie de dezvoltare. Procesul intens înregistrat până în 2008 în ceea ce privește recuperarea decalajului a încetinit brusc din cauza crizei, iar PIB-ul pe cap de locuitor se situează încă la valoarea de 46 % din media UE, în contextul unei scăderi economice de peste 8 % în 2009 și 2010. După doi ani de declin, creșterea s-a reluat în 2011, în special datorită unei creșteri solide a producției industriale, precum și unei recolte excepționale, iar PIB-ul real a crescut în 2011 cu 2,5 %. Cu toate acestea, perspectivele pentru anul 2012 sunt reduse, creșterea economică fiind revizuită în scădere de la aproximativ 1,5 % la aproximativ 1 %. În contextul diminuării exporturilor, economia depinde în mare măsură de cererea internă, iar investițiile publice joacă un

rol-cheie, deși acestea din urmă sunt afectate de dificultăți persistente și structurale în ceea ce privește atragerea în mod eficient a fondurilor UE. Rata ocupării forței de muncă s-a menținut scăzută în 2011, la 62,8 %, în timp ce rata șomajului pentru grupa de vârstă 15-74 de ani a rămas ridicată, fiind de 7,4 % în 2011. Tinerii rămân un grup deosebit de vulnerabil pe piața forței de muncă, rata șomajului pentru angajații cu vârste sub 25 de ani atingând nivelul de 23,7 % în 2011. Fluxul investițiilor străine directe s-a diminuat de la 9,5 miliarde EUR în 2008 la mai puțin de 2 miliarde EUR în 2011, privând țara de oportunități de investiții și locuri de muncă, precum și de stimulente pentru inovare.

Dezvoltarea economică a fost, de asemenea, în mare măsură neuniformă, fiind caracterizată de disparități regionale persistente și chiar în creștere. Creșterea anuală a PIB-ului pe cap de locuitor a ajuns la 9,6 % în București, situându-se, în prezent, peste media UE (101,5) între 2000 și 2008, în timp ce creșterea înregistrată în alte regiuni a fost cuprinsă între 4,5 % și 6,5 %, regiunea de nord-est având o creștere cu mult sub media UE (28,8).

Perspectivile viitoare de dezvoltare sunt afectate de persistența unor deficiențe structurale și de situarea geografică, împreună cu o infrastructură de transport slab dezvoltată și care, în plus, este caracterizată de insuficiente conexiuni, având în vedere depărtarea României de piețe, declinul demografic, productivitatea scăzută, ponderea redusă a populației cu studii superioare, investițiile reduse și insuficient bazate pe cerere în domeniul cercetării și dezvoltării, nivelul redus de penetrare a benzii largi sau importanța sporită a sectorului agricol. De asemenea, administrația publică ineficientă și împovărătoare s-a dovedit a afecta în mod semnificativ mediul de afaceri și investițiile publice.

România se confruntă și cu probleme sociale grave, mare parte a populației fiind expusă riscului de sărăcie și excluziune, în special minoritatea romă și numărul în creștere de persoane vârstnice. Problemele de mediu sunt, de asemenea, critice, România fiind expusă unor riscuri grave de mediu, cum ar fi inundații, valuri de caniculă sau eroziune, accentuate de schimbările climatice; este încă nevoie de eforturi substanțiale în structurile de mediu pentru îndeplinirea cerințelor directivelor sectoriale, în urma unui ritm foarte lent de punere în aplicare.

Prin urmare, în ciuda progresului economic general, există provocări structurale grave, care trebuie abordate pentru ca economia românească să devină mai inteligentă, mai durabilă și mai favorabilă incluziunii. Analiza progreselor înregistrate de România în vederea atingerii obiectivelor sale naționale pentru 2020 indică lacune semnificative în domenii critice cum ar fi creșterea cheltuielilor de cercetare și inovare, stimularea ratelor de ocupare a forței de muncă și reducerea sărăciei.

Obiectivele principale ale Strategiei Europa 2020:	Situația actuală din România	Obiectivul național pentru 2020 în PNR
3 % din PIB-ul UE pentru investiții în cercetare și dezvoltare	0,47 %	2 %
reducerea cu 20 % a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) față de 1990 ⁴	+9 % (emisii proiectate pentru 2020 față de 2005) ⁵ -7 % (emisiile din 2010 față de 2005) ⁵	+19 % (obiectiv național obligatoriu pentru sectoarele neincluse în EU ETS față de 2005)

⁴ 30 % dacă sunt reunite condițiile.

20 % din consumul final de energie din surse regenerabile	+23,4 %	24 %
creșterea cu 20 % a eficienței energetice	Statele membre își vor stabili/revizui obiectivele în conformitate cu metodologia recent convenită de stabilire a obiectivelor prevăzută la articolul 3 alineatul (3) din Directiva privind eficiența energetică. Aceasta va fi disponibilă numai până la 30 aprilie 2013	10 Mtep (reducerea consumului de energie primară)
75 % din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă	62,8 % (2011)	70 %
Reducerea părăsirii timpurii a școlii la mai puțin de 10 %	17,5 % (2011)	11,3 %
Absolvirea ciclului de învățământ superior sau echivalent de către cel puțin 40 % din populația cu vârste între 30 și 34 de ani	20,4 % (2011)	26,7 %
Reducerea numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune cu cel puțin 20 de milioane în UE (în comparație cu nivelurile înregistrate în 2008)	-788 000 (2011)	-580 000

Prin urmare, cele mai presante provocări ale României sunt legate de participarea redusă pe piața forței de muncă, infrastructura subdezvoltată, sistemul precar de cercetare și inovare și competitivitatea scăzută, utilizarea inefficientă a resurselor, precum și administrația și guvernarea publică precară.

Participarea redusă pe piața forței de muncă

O problemă critică se referă la **participarea redusă pe piața forței de muncă**. În ultimii ani, România a înregistrat tendințe ușor descrescătoare ale ratei ocupării forței de muncă și sunt necesare eforturi suplimentare pentru atingerea obiectivului național de 70 %.

Într-un clasament al celor mai scăzute rate ale ocupării forței de muncă din UE, România se situează pe poziția a șasea. Deosebit de afectați de tendințele care se agravează sunt tinerii, care se confruntă cu o rată a șomajului în creștere și o proporție tot mai mare de **tineri care nu au loc de muncă și nu urmează nici studii sau cursuri de formare profesională**. Proporția ocupării forței de muncă în activități agricole rămâne ridicată, deși înregistrează o ușoară scădere. În ultimul rând, grupurile vulnerabile (în special romii) se confruntă cu dificultăți de integrare pe piața forței de muncă.

Situația pe piața forței de muncă nu se va îmbunătăți pe termen lung fără remedierea **blocajelor din sistemul de educație și formare profesională**. România se numără printre țările cu cele mai slabe performanțe din UE în ceea ce privește părăsirea timpurie a școlii, numărul persoanelor cu studii terțiare și competențele de bază. România se confruntă cu un

⁵ Pe baza măsurilor existente, raportul Comisiei *Progrese înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor Protocolului de la Kyoto* (2012).

dezechilibru persistent între nevoile pieței forței de muncă și competențele profesionale, în special din cauza problemei calității învățământului profesional și terțiar. Participarea adulților la procesul de învățare pe tot parcursul vieții reprezintă o provocare majoră, deoarece România înregistrează un decalaj semnificativ față de media UE 27.

În final, ponderea **populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială** este a doua ca valoare la nivelul UE. Având în vedere dimensiunea și intensitatea fenomenului sărăciei, obiectivul României pentru 2020 nu este, în mod evident, unul ambițios. Deosebit de afectate sunt persoanele care locuiesc în zonele rurale și grupurile vulnerabile, cum ar fi minoritatea romă. Reducerea rapidă a sărăciei va reprezenta o provocare și în contextul sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă și al disparităților teritoriale.

Infrastructură subdezvoltată

Infrastructura subdezvoltată din România în domeniul TIC și al transporturilor rămâne un obstacol în calea creșterii economice și a ocupării forței de muncă.

Sistemul feroviar se confruntă cu o scădere a cererii privind transportul de marfă și de pasageri, din cauza vitezei scăzute, a creșterii timpului de călătorie și a fiabilității și siguranței reduse a rețelei, ca urmare a investițiilor insuficiente și întreținerii necorespunzătoare. Lungimea rețelei este excesivă în raport cu traficul și capacitatea de finanțare. Este nevoie de o restructurare și modernizare majoră a rețelei prioritare. Accesibilitatea internațională și conexiunile interregionale, în special între polii de creștere economică, sunt afectate de numărul foarte de mic de kilometri de **autostradă**, care diminuează atractivitatea României pentru investițiile industriale. Acest lucru contribuie, de asemenea, la rata crescută de decese cauzate de accidente rutiere și a congestiunilor, o sursă de costuri economice importante. Navigația pe căile interioare este cu mult sub potențialul său real, în principal pe Dunăre, iar transportul intermodal este subdezvoltat.

România este afectată de **acoperirea relativ redusă de bandă largă**, în special în zonele rurale, și de un nivel foarte scăzut de utilizare a benzii largi – deși recent este în creștere – cele mai multe abonamente fiind rapide (60 % peste 10 Mbps). Această situație împiedică potențialul de dezvoltare locală. Rata utilizării internetului este, de asemenea, redusă, atât pentru gospodării, cât și pentru operatorii economici, comerțul electronic fiind aproape inexistent.

Competitivitate scăzută și sistem precar de cercetare și inovare

Economia se compune în mod covârșitor din IMM-uri, care au un nivel scăzut de competitivitate, concentrat în domenii cu valoare adăugată mică, specializate în industriile cu o utilizare intensivă a forței de muncă. Productivitatea din industrie și servicii rămâne cu mult sub media UE (60 %). Operatorii economici întâmpină dificultăți în ceea ce privește creșterea, cifrele de afaceri fiind mici, iar dominanța microîntreprinderilor copleșitoare (90 %); creșterea este împiedicată de mai multe obstacole: lipsa forței de muncă cu nivel mediu și înalt de calificare, accesul la finanțare, birocratizarea excesivă cu o guvernare inefficientă în ceea ce privește mediul de afaceri, o piață cu o structură instituțională fragmentată și inconsecventă și spirit antreprenorial scăzut, în special în zonele rurale și de pescuit.

Amplasamentul IMM-urilor relevă, de asemenea, dezechilibre teritoriale persistente între regiuni și între zonele urbane și cele rurale. Acestea din urmă, împreună cu zonele de pescuit și zonele maritime, necesită o **dezvoltare locală** consolidată, crearea infrastructurilor locale necesare și încurajarea potențialului economic în prezent insuficient exploatat al sectoarelor respective. Aceste sectoare sunt afectate de o profitabilitate redusă și angajează o cotă ridicată artificială a populației; sunt necesare oportunități de noi locuri de muncă în alte sectoare ale

economiei concurențiale, care, în curând, se vor confrunta cu declinul demografic al forței de muncă, prin ajustarea corespunzătoare a competențelor forței de muncă.

Sprijinul public pentru cercetare și dezvoltare este extrem de scăzut în raport cu obiectivele pentru 2020, situându-se în medie între 0,3 % și 0,5 % din PIB. România este, prin urmare, încurajată să depună în continuare eforturi pentru atingerea obiectivelor sale naționale.

Mai mult decât atât, sprijinul pentru cercetare și dezvoltare este în mare măsură ineficient, cu un sistem de cercetare și inovare fragmentat, priorități insuficient bazate pe cerere, conexiuni internaționale slabe, resurse publice limitate distribuite unui număr mare de executanți de cercetare cu performanțe inegale și absența unei mase critice în ceea ce privește calitatea rezultatelor cercetării, care nu se transformă în cercetare aplicată și în aplicații inovatoare. Sectorul este neatractiv pentru tinerii cercetători, iar România suferă de un mare „exod de creiere” în rândul cercetătorilor calificați și cu experiență. Nivelul alarmant de scăzut al cheltuielilor private reflectă condițiile-cadru nefavorabile pentru activități de cercetare și inovare și legăturile slabe între educație, cercetare și mediul de afaceri, investitorii privați fiind, în același timp, descurajați de dispozițiile legislative inadecvate privind proprietatea intelectuală.

Utilizarea ineficientă a resurselor

Intensitatea energetică a PIB-ului în România este mult mai ridicată decât media la nivelul UE, având un impact negativ asupra competitivității operatorilor economici. De asemenea, aceasta contribuie la generarea unor niveluri ridicate de emisii de GES, care se situează pe locul al doilea în clasamentul celor mai ridicate niveluri de emisii pe cap de locuitor din UE. **Eficiența energetică** a operatorilor industriali și a locuințelor necesită investiții substanțiale, care până în prezent au fost îngreunate de lipsa unor strategii eficiente, de mecanisme de punere în aplicare și instituții slabe, precum și de lipsa de profitabilitate care decurge din prețurile reglementate la energie. Eficiența energetică ar trebui să fie, de asemenea, o soluție pentru creșterea consumului de energie din surse regenerabile, în special în contextul liberalizării viitoare a prețurilor. De asemenea, lipsa unor planuri generale coerente și durabile privind transportul urban, împreună cu infrastructurile învechite și gestionarea ineficientă, a condus la creșterea congestionării traficului urban, o sursă de costuri economice și emisii poluante. Deși România aproape că și-a atins obiectivul general privind energia regenerabilă, unele surse (solare sau geotermale) rămân nesemnificative până în prezent, în pofida potențialului real.

România încă este afectată de o dotare foarte scăzută în ceea ce privește **infrastructura de mediu**, în ceea ce privește colectarea și tratarea apelor uzate sau alimentarea cu apă. Situația gestionării deșeurilor este una dintre cele mai grave din Uniunea Europeană, cu deficiențe deosebite în primele etape ale ierarhiei deșeurilor. Deși 60 % din apele de suprafață sunt în stare bună, există încă surse semnificative de poluare difuză și punctuală cu nitrați, fosfor și pesticide. Eutrofizarea este, de asemenea, larg răspândită, fiind în parte generată de practicile agricole. Pe teritoriul României există numeroase soluri poluate din cauza amplasamentelor industriale sau miniere, împiedicând dezvoltarea locală.

România dispune de o **biodiversitate** remarcabilă, dar se confruntă cu amenințări grave de pierderi, inclusiv în Marea Neagră, din cauza scăderii efectivelor de animale, a abandonării practicilor agricole tradiționale, a creșterii abandonului terenurilor agricole și a defrișărilor ilegale. Utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prevenirea pescuitului excesiv, este importantă pentru dezvoltarea în continuare a economiei albastre a țării.

România se confruntă frecvent cu condiții meteorologice extreme, care se vor accentua odată cu schimbările climatice, și cu consecințele ulterioare ale acestora: inundații, probleme de sănătate legate de valurile de caniculă, deficite de apă. Ea este, de asemenea, vulnerabilă la alte riscuri, cum ar fi eroziunea, în special în zonele de coastă, incendiile de pădure, cutremurele sau noile riscuri industriale. Cu toate acestea, lipsesc instrumentele metodologice și competențele necesare pentru pregătirea în mod eficient a prevenirii riscurilor și a planurilor de management și punerea în aplicare a structurilor de gestionare a riscurilor.

Administrație și guvernare publică precară

Ineficiența administrației publice din România, caracterizată de un mediu suprareglementat și proceduri greoaie și ineficiente, afectează mediul de afaceri și atractivitatea țării, dar și capacitatea de investiții publice. Aceste deficiențe conduc, de asemenea, la un deficit al capacității de elaborare a politicilor, combinat cu unități de politică sectorială insuficient calificate și abilitate, incapabile să conceapă o viziune politică și documente strategice, precum și cu lipsa de competențe de management și coordonarea ineficientă a politicii strategice și operaționale. Acestea sunt ancorate în deficiențele de guvernare structurale subiacente, confirmate în cadrul administrațiilor naționale și locale, care generează la rândul lor o aversiune față de riscuri, responsabilitate și decizie.

Asistența externă substanțială acordată începând cu procesul de pre-aderare nu s-a materializat în îmbunătățiri endogene durabile, iar **inițiativele izolate de e-guvernare** s-au dovedit ineficiente, acestea nefiind integrate în programe cuprinzătoare de modernizare la nivel ministerial.

Dificultăți similare sunt întâlnite în **sistemul judiciar**, a cărui lipsă de eficacitate și de responsabilizare este subliniată de monitorizarea desfășurată în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare. Incapacitatea sistemului juridic și instituțional național de a face față în mod eficient fraudei sau conflictelor de interese a generat preocupări.

2. PRIORITĂȚI DE FINANȚARE

Fondurile CSC vor reprezenta unul dintre cele mai importante instrumente pentru abordarea principalelor probleme de dezvoltare pentru România, astfel cum au fost identificate în cadrul programului său de creditare UE/FMI și în angajamentele asumate în cadrul Strategiei Europa 2020. În ceea ce privește dezvoltarea rurală și pescuitul, prioritățile de finanțare vor contribui, de asemenea, la politicile comune în domeniul agricol și al pescuitului. Finanțarea orientată ar trebui să exploateze creșterea în economia albastră a României. În acest sens, intervenția fondurilor CSC ar trebui să se concentreze asupra unui număr limitat de priorități. Experiența demonstrează că o concentrare tematică permite eficientizarea intervențiilor publice prin atingerea unei mase critice cu un impact real asupra situației socioeconomice a țării și a regiunilor sale. Prioritizarea are o importanță deosebită într-o perioadă de consolidare fiscală.

În prezentul document de poziție sunt propuse cinci priorități de finanțare complementare și care se susțin reciproc, în conformitate cu problemele specifice țării⁶. Prioritățile de finanțare nu sunt prezentate ierarhizat. Aceste priorități reflectă importanța necesităților de finanțare și a potențialei contribuții la creștere economică și locuri de muncă și constituie prioritățile pe care Comisia ar dori să le cofinanțeze în România pentru următoarea perioadă de programare 2014-20. În noua arhitectură de programare este integrată o flexibilitate suficientă pentru a

⁶ Obiectivele tematice din regulamentele propuse și legătura acestora cu domeniile de finanțare sunt prezentate în anexa I.

răspunde noilor provocări și evenimentelor neașteptate, care permite reprogramarea din motive întemeiate.

2.1 Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și politici mai bune privind incluziunea socială și educația

Ocuparea forței de muncă, coeziunea socială și educația ar trebui să rămână principalele preocupări pentru România. Fondurile CSC ar trebui să contribuie la creșterea economică generatoare de locuri de muncă, iar impactul acestora în ceea ce privește ocuparea forței de muncă ar trebui maximizat. Acest lucru presupune intensificarea eforturilor de concentrare a investițiilor asupra obiectivelor tematice privind ocuparea forței de muncă și educația. Astfel, ponderea relativă a investiției din fondurile CSC ar trebui să fie cel puțin egală cu cea din perioada de programare 2007-2013. Reducerea sărăciei rămâne, de asemenea, o prioritate foarte importantă pentru România și o parte considerabilă din resursele disponibile ar trebui dedicată promovării incluziunii active.

Creșterea ratelor ocupării forței de muncă în rândul tinerilor și grupurilor vulnerabile

Situația tinerilor pe piața forței de muncă se deteriorează și există preocupări cu privire la calitatea locurilor de muncă ale acestora. Acest lucru justifică prioritatea acordată integrării pe piața forței de muncă a tinerilor fără un loc de muncă și care nu urmează o formă de învățământ sau formare profesională și necesită investiții în măsuri active pe piața muncii mai personalizate, inclusiv în extinderea accesului la stagii de ucenicie de calitate și oportunități de învățare la locul de muncă.

Mai mult decât atât, pe fondul evoluțiilor demografice negative, o atenție deosebită ar trebui acordată grupurilor vulnerabile, care reprezintă o importantă resursă de forță de muncă și o sursă de creștere economică. Ar trebui promovată participarea pe piața forței de muncă a romilor, vârstnicilor, femeilor și persoanelor cu handicap, precum și a șomerilor de lungă durată, a persoanelor inactive și a celor angajate în activități agricole cu productivitate scăzută. Ar trebui prevăzute măsuri active și preventive pe piața muncii într-o etapă timpurie și acestea ar trebui să includă sprijin personalizat în ceea ce privește oportunitățile pe termen lung. Ar trebui să se acorde prioritate persoanelor de etnie romă care întâmpină, în prezent, mari dificultăți în ceea ce privește intrarea pe piața formală a forței de muncă. Investițiile ar trebui să acorde prioritate incluziunii active a acestora.

În România, un procent ridicat al locurilor de muncă încă se află în agricultura de subzistență și semi-subzistență, deși productivitatea și contribuția acesteia la PIB se menține la un nivel foarte scăzut. Este nevoie de investiții sporite în agricultură și de furnizarea de noi competențe pentru foștii agricultori pentru a transforma locurile de muncă cu productivitate scăzută în locuri de muncă ce asigură un venit constant, transformând, totodată, agricultura într-un motor sustenabil de creștere economică.

Îmbunătățirea accesului și a participării la educația și formarea profesională, precum și a calității acestora

Pentru a le spori impactul pe piața forței de muncă, concentrarea investițiilor fondurilor CSC în educație și formare profesională ar trebui consolidată. Investițiile ar trebui să se concentreze pe reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii, care este deosebit de ridicată în rândul elevilor care provin din zone rurale și defavorizate. O atenție deosebită ar trebui, de asemenea, acordată calității și relevanței pieței forței de muncă, în special în domeniul formării tehnice și învățământului superior. Modernizarea educației și formării profesionale

poate necesita investiții în reabilitarea infrastructurii. Fondurile CSC ar trebui să sprijine mai mult furnizarea și diversificarea învățării pe tot parcursul vieții (*life-long learning* – LLL), asigurând în special participarea în număr mai mare a persoanelor cu nivel scăzut de calificare și a persoanelor în vârstă. În sfârșit, fondurile ar trebui să contribuie la depășirea blocajelor care determină nepotriviri între rezultatele educaționale și nevoile pieței forței de muncă, acordând o atenție deosebită sectoarelor dinamice ale economiei: sectorul verde, sectorul alb, sectorul TIC și sectorul serviciilor personale.

Promovarea incluziunii sociale, în special prin îmbunătățirea accesului la asistență medicală și servicii sociale

Accesul la servicii sociale, precum și la asistența medicală primară este limitat, în special în cazul grupurilor vulnerabile și al localităților izolate. De aceea, investițiile ar trebui să se concentreze pe extinderea, diversificarea acestor servicii și punerea lor la dispoziția tuturor. Aceste eforturi ar trebui să însoțească modernizarea sistemului sanitar și îmbunătățirea colectării datelor. Ar trebui încurajată tranziția de la instituții la servicii comunitare, în special pentru persoanele cu handicap. În sfârșit, stimularea dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității în zonele rurale, prin investiții în infrastructura la scară mică și accesul la serviciile locale de bază, ar trebui, de asemenea, utilizată pentru promovarea incluziunii sociale.

În cazul zonelor afectate de restructurarea sectorului pescuitului, fondurile CSC ar trebui să sprijine diversificarea în activități de coastă sau maritime (în conformitate cu politica maritimă integrată) în vederea creării de noi surse de locuri de muncă.

2.2 Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere și locuri de muncă

Fondurile CSC ar trebui să fie parte a unui nou accent pe creștere, care să asigure infrastructura modernă de transport și TIC necesară. Îmbunătățirea accesibilității fizice și digitale reprezintă factori principali pentru atragerea de investitori și pentru a pune bazele pentru dezvoltare, în special în regiunile îndepărtate și fără ieșire la mare, precum zonele rurale.

Consolidarea accesului la piața internă al polilor de creștere prin investiții în rețeaua TEN-T

În conformitate cu planul general necesar privind transporturile, **sistemul feroviar** trebuie eficientizat, reorganizând rețeaua în jurul tronsoanelor relevante din punct de vedere economic, inclusiv TEN-T, în concordanță cu capacitatea de finanțare și de întreținere. Rețeaua principală, în special coridoarele acesteia, continuă procesul de modernizare, prin standarde și viteze de proiectare adecvate, realizându-se în același timp investițiile ERTMS necesare. În paralel, procesele de modernizare și restructurare a companiilor feroviare vor fi continuate, incluzând posibila modernizare a materialului rulant.

Rețeaua de **autostrăzi și drumuri** ar trebui extinsă și modernizată în continuare în vederea unei mai bune conectări a României, obstaculată de poziția sa periferică, cu piața internă, precum și a asigurării atractivității sale pentru investitorii industriali. În afară de realizarea rețelei TEN-T prioritare, conectivitatea marilor aglomerări urbane ar trebui îmbunătățită în scopul stimulării creșterii regionale.

Ar trebui susținute și alte moduri de transport și puncte de legătură prin investiții în capacități de acostare, instalații portuare și legături de transport cu interiorul țării pentru a încuraja conectivitatea maritimă și navigabilitatea pe Dunăre.

Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității TIC

Infrastructurile de bandă largă ar trebui extinse în zonele în care există disfuncționalități ale pieței pentru a stimula atractivitatea regională și economia, în special în zonele rurale. În paralel, extinderea Accesului de nouă generație trebuie promovată acolo unde există disfuncționalități ale pieței. Ar trebui dezvoltate instrumente de monitorizare și cartografiere a acoperirii și performanței TIC.

În paralel, ar trebui încurajată utilizarea și cererea de TIC, dezvoltarea de produse și servicii și a comerțului electronic, dar și promovarea creșterii conștientizării în zone cu grad redus de penetrare și sprijinirea formării și certificării în domeniul TIC.

2.3 Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale

Eficiența politicii și instrumentelor de cercetare și inovare în România va reprezenta o condiție pentru competitivitatea pe termen lung și capacitatea țării de a atrage o valoare adăugată mai mare și investiții durabile, stimulând, de asemenea, creșterea structurală și crearea de locuri de muncă.

Sprijinirea inovării și competitivității operatorilor economici și îmbunătățirea mediului de afaceri

Trebuie sprijinit un mediu favorabil inovării pentru întreprinderi, promovând transferul de cunoștințe, inovarea și dezvoltarea de clustere și cooperarea cu instituțiile de cunoaștere, inclusiv la nivel transfrontalier. Este esențială asigurarea unor mecanisme de acces partajat de înaltă calitate și a unui pachet complet de servicii adaptate, care să corespundă nevoilor companiilor inovatoare.

Fondurile CSC trebuie să sprijine ciclul de viață al întreprinderilor de la înființare (pepiniere de întreprinderi, sprijin pentru investiții) și în cursul activității acestora, abordând efectele de prag, care ar putea împiedica creșterea și capacitățile de dezvoltare ale acestora, cu scopul de a le spori productivitatea și competitivitatea. În paralel, ar trebui îmbunătățit mediul de afaceri prin simplificarea cerințelor de reglementare și facilitarea accesului la fonduri publice prin mecanisme de tip ghișeu unic. O atenție deosebită ar trebui acordată IMM-urilor care funcționează în zone rurale și de frontieră și întreprinderilor din sectorul acvaculturii.

Promovarea spiritului antreprenorial, inclusiv în zonele rurale, maritime și de pescuit și îmbunătățirea mediului economic în zonele rurale și de coastă, inclusiv îmbunătățirea infrastructurii locale aferente

Ar trebui promovate competențele antreprenoriale, cu accent pe potențialii manageri și pe cei existenți și învățarea pe tot parcursul vieții, în scopul unei mai bune corelări între calificări, inclusiv ale forței de muncă experimentate, și nevoile pieței.

Reconversia necesară a activităților agricole existente și diversificarea activităților vor necesita sprijinirea condițiilor de dezvoltare locală în vederea promovării de noi oportunități de locuri de muncă la nivel local. În acest sens, sunt esențiale punerea în aplicare și modernizarea infrastructurilor locale. Pentru sectorul pescuitului, structurile de aprovizionare insuficient consolidate ar trebui să beneficieze de sprijin adecvat pentru crearea de noi grupuri de producători și consolidarea celor existente. De asemenea, ar trebui mai bine exploatat potențialul neutilizat pentru dezvoltarea locală a patrimoniului cultural.

Reforma politicii comune în domeniul pescuitului ar trebui să genereze un pescuit durabil pentru sectorul maritim și al pescuitului și să încurajeze dezvoltarea economică a comunităților pescărești și să stimuleze sectorul acvaculturii. Investițiile trebuie să vizeze

potențialul neexploatat al mării și coastei pentru a dezvolta economia albastră și a promova creșterea economică și locurile de muncă durabile.

Facilitarea accesului IMM-urilor finanțare și la servicii avansate pentru întreprinderi

Crearea și dezvoltarea IMM-urilor ar trebui susținută prin abordarea constrângerilor actuale. Îmbunătățirea accesului la servicii de asistență adaptate pentru IMM-uri, inclusiv accesul la piețele internaționale, este esențială în acest sens. Aceasta va include accesul la finanțare, prin instrumente adaptate de inginerie financiară. Ar trebui promovată facilitarea accesului la microfinanțare, în special în sectorul agricol și mai ales pentru tineri și persoanele cele mai îndepărtate de piața forței de muncă, precum și pentru microîntreprinderi.

Stimularea capacității (publice și private) și a infrastructurilor de cercetare și dezvoltare bazate pe cerere

Cercetarea publică ar trebui să beneficieze de sprijin, pe baza unei strategii naționale bazate pe cerere, concentrându-se pe un număr mic de sectoare identificate ca având potențial ridicat și avantaje comparative. Sprijinul public ar trebui să se concentreze pe centrele de excelență, bazându-se pe viitoarele clustere de competitivitate și pe centrele existente de cercetare și dezvoltare abilitate și conectate din cadrul polilor de creștere. Ar trebui să se acorde prioritate promovării cercetării private, abordând impedimentele actuale, în special prin revizuirea cadrului juridic care reglementează drepturile de proprietate intelectuală, cu scopul de a spori comercializarea cercetării.

Capacitatea instituțiilor de cercetare și dezvoltare din România de a se integra în rețelele europene și internaționale și de a relaționa în mod eficient trebuie să fie consolidată. Este nevoie de eforturi paralele pentru consolidarea capacității administrative și eficientizarea guvernantei sectorului. Cooperarea cu universitățile va fi necesară pentru a recruta cercetători calificați pentru sectoarele prioritare și instituțiile de cercetare și dezvoltare aferente.

2.4 Optimizarea utilizării și protejării resurselor și activelor naturale

Gestionarea rațională a resurselor naturale, în special a energiei, reprezintă o provocare critică de mediu, sănătate și competitivitate în România. Aceasta constituie, de asemenea, un potențial important pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă.

Promovarea eficienței energetice, a economiei cu emisii scăzute de dioxid de carbon și a strategiilor aferente

Creșterea eficienței energetice a întreprinderilor este esențială pentru îmbunătățirea competitivității României, reducând costurile de producție și contribuind la crearea de locuri de muncă, cu un potențial deosebit în agricultură și industria alimentară și prin promovarea eco-inovării în cadrul IMM-urilor. Utilizarea eficientă a energiei în clădirile publice și private este, de asemenea, esențială pentru îmbunătățirea calității aerului și a sănătății publice în zonele urbane. Intensificarea captării dioxidului de carbon, reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității aerului prin sisteme agrosilvice, plantarea și întreținerea pădurilor ar trebui, de asemenea, promovate.

Strategiile și infrastructurile durabile de transport urban ar trebui sprijinite în aglomerări, ca parte a strategiilor mai ample privind emisiile scăzute de dioxid de carbon în zonele urbane.

Aprovizionarea, transportul și utilizarea surselor regenerabile de energie și a produselor secundare, deșeurilor și reziduurilor ar trebui facilitate și stimulate.

Reducerea vulnerabilității la riscuri, sprijinirea adaptării la schimbările climatice și dezvoltarea unor sisteme de gestionare a dezastrelor

Fondurile CSC ar trebui să sprijine capacitatea de adaptare și strategia națională de adaptare, integrând măsurile de adaptare necesare în politicile sectorului în cauză. În special, măsurile de adaptare sunt esențiale în sectorul agricol, inclusiv gestionarea sistemelor durabile de irigații și promovarea unor modele de recoltare care utilizează apa în mod eficient.

Pe de altă parte, ar trebui să se promoveze capacitatea de prevenire a riscurilor, planurile, inclusiv cartografierea riscurilor și investițiile, care favorizează măsuri preventive de mică amploare și bazate pe ecosistem. Competențele și măsurile de gestionare a riscurilor, cum ar fi centrele de reacție rapidă pentru gestionarea inundațiilor ar trebui, de asemenea, să beneficieze de fondurile CSC și de cooperarea transnațională, acolo unde este mai necesar.

Protejarea mediului și a biodiversității prin valorificarea siturilor naturale și punerea în aplicare a investițiilor legate de acquis

Investițiile legate de acquis ar trebui continuate în sectorul apei și al apelor uzate, în cadrul regionalizării, în conformitate cu prioritățile stabilite în planurile generale județene. În sectorul deșeurilor, investițiile sprijinite în cursul primei perioade de programare sunt continuate și pot fi extinse la obiectivul privind reciclarea pentru 2020, încurajând, de asemenea, ori de câte ori este relevant, metode alternative de tratament pentru diferitele fluxuri de deșeuri. Tratamentul solurilor poluate ar trebui să fie prioritar, în special în cazul acelor soluri care generează amenințări pentru sănătate. În agricultură, ar trebui sprijinite tehnicile de producție care îmbunătățesc funcțiile de tampon și filtru ale solurilor, precum și promovarea unor practici de gestionare care îmbunătățesc conținutul de materie organică din sol, la fel și măsurile de îmbunătățire a calității apei și aerului.

Conservarea biodiversității, promovarea serviciilor ecosistemice și investițiile în infrastructuri ecologice ar trebui consolidate, în special prin punerea în aplicare a planurilor de management Natura 2000. Gestionarea, restaurarea și monitorizarea ecosistemelor ar trebui promovată și la nivel transfrontalier, inclusiv în contextul global al întregii regiuni dunărene.

2.5 Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar

Imposibilitatea de a se baza pe o administrație publică reactivă și competentă reprezintă o preocupare fundamentală în România, în ceea ce privește capacitatea de a proiecta și sprijini punerea în aplicare a strategiilor sectoriale și a investițiilor aferente și de a promova dezvoltarea întreprinderilor.

Îmbunătățirea capacității instituționale și o administrație publică eficientă

Fondurile CSC ar trebui să acorde sprijin adaptat pentru consolidarea eficienței administrației publice, trecând la un cadru juridic simplificat, stabil și mai coerent, împreună cu proceduri optime, simplificate și proporționale. Schemele cuprinzătoare de modernizare ministerială ar trebui să beneficieze de sprijin, bazându-se ori de câte ori este relevant pe planurile de acțiune care decurg din analizele funcționale.

Capacitățile de coordonare și elaborare a politicilor și responsabilizarea la nivel guvernamental ar trebui consolidate. În acest sens, utilizarea efectivă a mecanismelor de parteneriat va trebui intensificată, necesitând consolidarea în paralel a capacității, responsabilității și independenței părților interesate relevante în plan socioeconomic.

Profesionalismul, independența și atractivitatea administrației publice trebuie, de asemenea, consolidate, inclusiv capacitatea de gestionare a resurselor umane. În paralel, deficiențele de

guvernare care stau la baza deficiențelor administrative actuale vor trebui abordate prin reforme structurale endogene.

Fondurile CSC continuă să sprijine punerea în aplicare a recomandărilor formulate în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, cu scopul de a consolida eficiența și independența sistemului judiciar și a impune respectarea statului de drept.

Consolidarea aplicațiilor TIC pentru e-guvernare, prin dezvoltarea unor instrumente de e-guvernare, trebuie să beneficieze de sprijin în cadrul schemelor de modernizare cuprinzătoare ale instituțiilor corespunzătoare.

3. FACTORI DE SUCCES PENTRU ÎNDEPLINIREA CU EFICACITATE A OBIECTIVELOR

Împreună cu consolidarea financiară, **reformele structurale** joacă un rol-cheie în sporirea eficienței generale și, implicit, a potențialului de creștere al economiei românești. Acestea reprezintă, de asemenea, **o condiție esențială** pentru punerea în aplicare cu succes a fondurilor CSC, care pot avea un impact optim doar dacă se instituie o politică adecvată sau un cadru juridic și administrativ adecvat.

Prin urmare, noul regulament privind dispozițiile comune va stabili condiționalități *ex ante*, care constituie condiții prelabile referitoare la utilizarea eficace și eficientă a fondurilor UE, care ar trebui îndeplinite anterior aprobării unui program. Comisia va examina în mod oficial coerența și caracterul adecvat al informațiilor furnizate de România în cadrul evaluării sale cu privire la acordul și programele de parteneriat.

Pe baza experienței din perioada de programare curentă și a recomandărilor la nivel de țară, serviciile Comisiei au identificat o serie de **condiționalități ex ante esențiale pentru punerea în aplicare cu succes a priorităților de finanțare de mai sus**. Autoritățile române trebuie să ia măsuri în vederea îndeplinirii condițiilor prelabile pentru cheltuieli reușite în fiecare dintre aceste domenii înainte de începerea următoarei perioade de programare.

În cazul în care condiționalitățile *ex ante* nu sunt îndeplinite anterior datei de depunere a Acordului de parteneriat la Comisie, România va trebui să stabilească o serie de măsuri care să fie adoptate la nivel național și regional, precum și un calendar pentru punerea lor în aplicare. Toate condiționalitățile *ex ante* trebuie îndeplinite în termenul-limită convenit și cel mai târziu în termen de doi ani de la adoptarea Acordului de parteneriat sau până la 31 decembrie 2016.

- Eficacitatea sistemului de achiziții publice, prin punerea în aplicare a recomandărilor evaluării efectuate de serviciile Comisiei;
- Existența unei strategii de consolidare a eficienței administrative a României care să includă reforma administrației publice;
- Adoptarea unui plan general cuprinzător de transport, bazat pe o abordare multimodală, care să reflecte constrângerile de finanțare și care să beneficieze de sprijin politic solid;
- Elaborarea unei strategii naționale de cercetare și inovare pentru specializarea inteligentă, care să facă parte integrantă dintr-o politică industrială, pentru valorificarea domeniilor naționale de excelență și a avantajelor comparative, reflectând contribuții bazate pe cerere;
- Existența și punerea în aplicare a unei strategii naționale de reducere a sărăciei;
- Existența unei strategii naționale sau regionale de sănătate care să asigure accesul la servicii sanitare de calitate și sustenabilitatea economică.
- Existența unei strategii cuprinzătoare de reducere a părăsirii timpurii a școlii;

- Modernizarea și consolidarea instituțiilor pieței muncii, în conformitate cu orientările privind ocuparea forței de muncă;
- În domeniul pescuitului, îmbunătățirea colectării de date pentru gestionarea pescuitului (pentru a asigura tranziția fără probleme de la gestionarea directă la gestionarea partajată), precum și punerea în aplicare a unui sistem de control, inspecție și aplicare a legii la nivelul Uniunii;
- România ar trebui să dispună de sisteme adecvate de înregistrare pentru a permite monitorizarea sistematică a cheltuielilor privind ajutoarele de stat, pentru a asigura conformitatea cu normele privind ajutoarele de stat și, în special, pentru a evita acumularea;
- În agricultură și dezvoltare rurală, sunt necesare eforturi pentru a consolida și extinde capacitatea consultativă privind inovarea și gestionarea durabilă a agriculturii și pădurilor, a dezvolta un sistem funcțional de cadastru care să acopere teritoriul țării și o strategie agricolă cu priorități pentru fiecare sector;
- Adoptarea unui plan strategic pentru acvacultură.

4. PRIORITĂȚI PENTRU COOPERAREA TERITORIALĂ EUROPEANĂ

În conformitate cu obiectivele și prioritățile specifice identificate pentru diferitele obiective tematice, domeniile de interes deosebit pentru România în contextul cooperării teritoriale europene includ:

- Cercetarea, dezvoltarea și inovarea care să favorizeze integrarea în rețelele internaționale;
- Schimbul de experiență și relaționarea cu privire la promovarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon, în special pentru eficiența energetică, cercetare și inovare, competitivitate și internaționalizarea activității, precum și transportul urban;
- Adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor;
- Inițiative în favoarea comunităților marginalizate, în special a romilor;
- Îmbunătățirea legăturilor de transport ca parte a politicii TEN-T și în conformitate cu prioritățile din cadrul mecanismului Conectarea Europei;
- Cooperarea cu țările vecine pentru prevenirea și gestionarea riscurilor, luând în considerare adaptarea la schimbările climatice și gestionarea ecosistemelor.

România face parte din macro-regiunea Dunării, acest statut necesitând coordonarea și alinierea programelor operaționale și a planurilor de acțiune din cadrul Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD). Obiectivele și prioritățile tematice relevante pentru România legate de SUERD includ cercetarea, dezvoltarea tehnologică și inovarea, competitivitatea IMM-urilor, economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor, protecția mediului, educația, incluziunea socială, precum și rețelele durabile de transport, acordând o atenție deosebită navigabilității Dunării.

În prezent, nu există nicio strategie privind bazinul maritim pentru regiunea Mării Negre. Cu toate acestea, cooperarea teritorială ar trebui să vizeze îmbunătățirea coerenței, coordonării și alinierii politicilor și instrumentelor care au un impact asupra economiei maritime. Acțiunile ar trebui să urmărească în mod special deblocarea potențialului economiei albastre și generarea unei creșteri durabile și a noi locuri de muncă în sectoarele maritime. Ar trebui să

se prevadă cooperarea în scopul îmbunătățirii cunoștințelor privind mediul marin, Planificarea spațială maritimă și Supravegherea maritimă integrată și protecția mediului maritim.

ANEXĂ

Anexa conține măsurile necesare pentru o programare și realizare eficace, evaluarea nevoilor de finanțare în raport cu obiectivele tematice și evaluarea unor aspecte specifice ale capacităților administrative.

A. MĂSURI PENTRU O PROGRAMARE ȘI REALIZARE EFICACE

Experiența din perioada anterioară de programare indică mai mulți factori care afectează eficiența investițiilor, în special necesitatea de orientare strategică și concentrare, nevoia de stabilire a priorităților, evitarea fragmentării investițiilor și includerea proiectelor în strategiile și sistemele naționale, necesitatea de a asigura costurile de întreținere și funcționare pentru durabilitatea investițiilor, rezerve insuficiente de proiecte, proiecte incomplet dezvoltate, deficiențe administrative, inclusiv documente de licitație de calitate scăzută, precum și lipsa competențelor de gestionare ale beneficiarilor. Este nevoie de o tranziție generală la abordări mai coerente, strategice și inovatoare, precum și de capacități administrative consolidate și competențe de gestionare, cu scopul de a garanta realizarea efectivă a proiectelor durabile și a demonstra în mod clar impactul asupra atingerii obiectivelor Strategiei Europa 2020. Cooperarea transnațională și utilizarea celor mai bune practici relevante din alte țări ar putea fi deosebit de benefice pentru România.

Sprijinul trebuie acordat în conformitate cu normele UE privind ajutoarele de stat. Finanțarea ar trebui să vizeze disfuncționalitățile reale ale pieței și să se limiteze la minimul necesar, astfel încât fondurile să fie utilizate eficient, să se evite supracompensarea, iar denaturările concurenței să fie limitate.

Structura programelor

Legislația propusă pentru perioada 2014-2020 pentru fondurile CSC oferă o flexibilitate suplimentară pentru a crea programe în fiecare stat membru care să corespundă cel mai bine structurii lor instituționale. Cooperarea la toate nivelurile este esențială pentru garantarea calității cheltuielilor. Anexa I la propunerea modificată a Comisiei de regulament de stabilire a unor dispoziții comune include elemente pentru un cadru strategic comun⁷ și stabilește diferite opțiuni de abordări integrate ale programării, pentru a realiza coordonare și sinergii în timpul punerii în aplicare, pe care statele membre sunt încurajate să le exploreze. Pentru dezvoltarea rurală, opțiunea de a elabora subprograme tematice în cadrul unui program de dezvoltare rurală oferă posibilitatea de a acorda mai multă atenție nevoilor speciale.

Echilibrul între finanțare, numărul de programe și arhitectura cea mai potrivită va trebui să fie dezvoltat în parteneriat cu părțile interesate din România și în negocierile cu Comisia.

Coordonare, complementaritate și sinergie

Coordonarea fondurilor structurale este în prezent asigurată de Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS), găzduită în cadrul Ministerului Afacerilor Europene. Această coordonare trebuie să fie consolidată în și mai mare măsură în perioada 2014-2020, acordându-se o atenție deosebită asigurării coerenței în procedurile de gestionare puse în aplicare de autoritățile de management și orientările adresate beneficiarilor.

În plus, rolul de coordonare al ACIS ar putea fi, de asemenea, extins la alte fonduri, cum ar fi FEADR și FEPAM, dar și la Cooperarea Teritorială Europeană și strategiile macro-regionale

⁷ COM(2012) 496 final, 11.9.2012.

sau accesul la mecanismul Conectarea Europei, în scopul consolidării sinergiilor dintre sursele de finanțare, împreună cu strategiile subiacente. Acesta ar trebui, de asemenea, însoțit de intensificarea consultării și a dialogului cu serviciile competente ale Comisiei, din cadrul sau complementare reuniunii de reexaminare anuală. Posibilitatea raționalizării suplimentare – sau chiar a formalizării – comitetelor de coordonare la nivel de acord de parteneriat ar putea fi luată în considerare în mod corespunzător.

În stabilirea programelor, ar trebui urmărite sinergii nu numai între cele cinci Fonduri CSC, ci și cu alte instrumente ale UE, cum ar fi Erasmus pentru toți, Fondul pentru azil și migrație, Orizont 2020, COSME, Acțiunile Marie Skłodowska-Curie, Programul Europa Creativă, Programul pentru schimbare socială și inovare, programul LIFE și mecanismul Conectarea Europei.

Investițiile Teritoriale Integrate (ITI) din cadrul politicii de coeziune permit punerea în aplicare transversală a unor părți din programe și pot oferi flexibilitate, alta decât la nivel de program, pentru punerea în aplicare a acțiunilor integrate. În cazul în care acest mecanism este selectat, România ar trebui să definească pentru fiecare ITI o structură de guvernare adecvată și, în special, să desemneze un organism de gestionare. Alocările pentru ITI ar trebui stabilite în cadrul programelor.

Având în vedere numărul tot mai mare de disparități teritoriale problematice din România, care împiedică durabilitatea modelului de creștere, abordări integrate adaptate dezvoltării teritoriale vor fi necesare și prevăzute în Acordul de parteneriat, inclusiv – dacă este cazul – o abordare integrată planificată a dezvoltării urbane durabile. Ar trebui identificate orașele în care vor fi puse în aplicare strategii de dezvoltare urbană durabilă sau principiile stabilite pentru identificarea lor.

Sprijinul acordat din 2007 pentru cele mai importante șapte orașe din afara capitalei, ca poli de creștere pentru regiunile României, ar trebui continuat și extins. Sprijinul pentru polii de creștere ar putea fi deosebit de fezabil ca investiție teritorială integrată și ar putea fi avut în vedere un nivel corespunzător de gestionare delegată sub rezerva evaluării capacităților și cerințelor instituționale. Se recomandă, de asemenea, ca polii de creștere să fie propuși pentru participarea la Platforma de dezvoltare urbană.

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (CLLD) oferă o abordare ascendentă integrată, ca răspuns la provocările complexe teritoriale și locale, prin implicarea comunităților locale. CLLD poate răspunde în mod eficient multor nevoi de dezvoltare din zonele rurale și de coastă, dar și din unele orașe mici, inițial excluse din Leader, precum și din zonele identificate și cartierele centrelor urbane mai mari.

România este invitată să își explice abordarea în ceea ce privește CLLD relativ la fondurile CSC, indicând principalele provocări, obiective și priorități, tipul de teritorii, rolul grupurilor de acțiune locală și al diferitelor fonduri CSC și mecanismele de coordonare. România ar trebui să indice și sprijinul pentru pregătire și punere în aplicare acordat actorilor locali.

Numeroase grupuri de acțiune locală au început recent să își pună în aplicare strategiile locale de dezvoltare, atât în cadrul PNDR 2007-2013, cât și în cadrul FEP. Pentru următoarea perioadă de programare, un sprijin mai cuprinzător pentru aceste strategii ascendente de dezvoltare locală ar putea mări impactul potențial. Nu poate exista decât o singură strategie CLLD într-o anumită zonă geografică, deși grupurilor locale de acțiune (pentru pescuit) le este permis să reflecteze asupra dimensiunii teritoriului pe care doresc să îl acopere și asupra tipului și gradului dorit de integrare.

B. EVALUAREA NEVOILOR DE FINANȚARE ÎN RAPORT CU OBIECTIVELE TEMATICE

Următoarele secțiuni prezintă punctul de vedere al serviciilor Comisiei cu privire la prioritățile pentru fondurile CSC pentru România. Acestea au fost elaborate pe baza analizei aprofundate de țară a serviciilor Comisiei și selectate din cele 11 obiective tematice, care decurg din propunerea Comisiei de regulament privind dispozițiile comune⁸ pentru fondurile CSC adoptată de Comisie la 6 octombrie 2011. Aceste 11 obiective tematice transpun Strategia Europa 2020 în obiective operaționale care urmează să fie susținute din fondurile CSC.

Cele 11 obiective tematice sunt comune pentru politicile de coeziune, dezvoltare rurală și politicile maritime și de pescuit; ele garantează că intervențiile din cadrul acestor politici sunt orientate spre realizarea unor obiective comune: cele ale Strategiei Europa 2020. Ele oferă o gamă de obiective de finanțare posibile pentru întreaga UE. În funcție de situația specifică fiecărui stat membru, se efectuează o selecție mai precisă, în acord cu autoritățile naționale. Potrivit serviciilor Comisiei, provocările și domeniile de finanțare pentru România corespund următoarelor obiective tematice:

Priorități de finanțare	Obiective tematice asociate
Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei ocupării forței de muncă și politici mai bune de incluziune socială și educație	- Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă; - Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei; - Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții.
Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă	- Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.
Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale	- Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării; - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM).
Optimizarea utilizării și protejării resurselor și a activelor naturale	- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele; - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor; - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.
Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar	- Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.

⁸ COM(2011) 615 final/2, http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_en.cfm#1

PRIORITATE DE FINANȚARE: ÎMBUNĂȚĂȚIREA CAPITALULUI UMAN PRIN CREȘTEREA RATEI OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ ȘI POLITICI MAI BUNE DE INCLUZIUNE SOCIALĂ ȘI EDUCAȚIE

Obiectivele pentru prioritatea de finanțare „Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei ocupării forței de muncă și politici mai bune de incluziune socială și educație” vor fi realizate prin obiectivele tematice „Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă”, „Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei” și „Investiții în educație, competențe și învățarea pe tot parcursul vieții”.

Obiectiv tematic: Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

Obiectivul principal al Strategiei Europa 2020	Situația actuală din România	Obiectivul național pentru 2020 în PNR
75 % din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă	62,8 % (2011)	70 %

Recomandarea specifică țării pentru anul 2012:

Punerea în aplicare a măsurilor convenite în cel de al doilea Memorandum suplimentar de înțelegere din luna iunie 2012 între UE și România (punctele 37-39 din anexa 1: piața forței de muncă).

Pentru acest obiectiv tematic prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Integrarea durabilă pe piața muncii a tinerilor care nu au loc de muncă și nu urmează studii sau cursuri de formare profesională;
 - Creșterea participării tinerilor pe piața muncii și asigurarea unei tranziții line de la educație la viața activă, inclusiv prin extinderea noului sistem de stagii de ucenicie;
 - Stimularea activităților independente și a spiritului antreprenorial pentru tinerii din toate sectoarele;
 - Asigurarea faptului că tinerii fie au un loc de muncă, fie urmează studii sau cursuri de (re)formare în termen de patru luni de la ieșirea din sistemul școlar sau de educație terțiară („garanția pentru tineret”);
 - Furnizarea de consiliere, sprijin și măsuri de activare pentru tinerii șomeri.
2. Accesul la angajare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și pentru persoanele inactive, inclusiv inițiativele locale de ocupare a forței de muncă și sprijinul pentru mobilitatea forței de muncă
 - Luarea unor măsuri active și preventive pe piața muncii într-o etapă timpurie și disponibile tuturor. O atenție deosebită ar trebui acordată grupurilor vulnerabile prin metode integrate prin combinarea sprijinului individualizat și a accesului la educație și formare profesională și prin creșterea nivelului de calificare (în special pentru romi, șomeri pe termen lung, persoane inactive, cu handicap etc.);

- Anticiparea și acordarea de consiliere și sprijin individual privind oportunitățile de ocupare a forței de muncă pe termen lung create de schimbările structurale pe piața forței de muncă, cum ar fi tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon și care utilizează în mod eficient resursele;
- Creșterea ponderii activităților independente în ocuparea totală a forței de muncă și oferirea de stimulente pentru antreprenoriat și crearea de întreprinderi, cu accent special pe sectoarele emergente, cum ar fi creșterea ecologică, asistența medicală și sectoarele TIC;
- Promovarea noilor oportunități de angajare în zonele rurale prin diversificarea economiei rurale și la alte sectoare decât agricultura și investițiile în competențe relevante;
- Favorizarea creșterii economice și crearea de locuri de muncă în domeniul pescuitului și în comunitățile de coastă prin creșterea valorii adăugate a activităților și produselor pescărești, precum și diversificarea activităților, în special spre alte sectoare maritime.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta și realizarea:

- Finanțarea CSC ar trebui livrată printr-o programare eficientă, care include reforme și măsuri sistematice pentru sprijinirea unei abordări globale și printr-o structură instituțională puternică și specifică;
- Ar trebui asigurată cea mai mare eficiență posibilă a măsurilor cu privire la locurile de muncă.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează accesul la TIC, competitivitatea IMM-urilor, economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adaptarea la schimbările climatice, incluziunea socială și educația⁹.

Obiectiv tematic: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Obiectivul principal al Strategiei Europa 2020	Situația actuală	Obiectivul național pentru 2020 în PNR
Reducerea numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau de excluziune cu cel puțin 20 de milioane în UE (în comparație cu nivelurile din 2008)	A scăzut cu 788 000 persoane (2011)	În scădere cu 580 000 de persoane față de 2008

Pentru acest obiectiv tematic prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Îmbunătățirea accesului la servicii accesibile, durabile și de înaltă calitate, inclusiv asistență medicală și servicii sociale de interes general

⁹ Obiectivele tematice 2, 3, 4, 5, 9 și 10, în conformitate cu proiectul de regulament.

- Îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor medicale și sociale, în special pentru grupurile cele mai vulnerabile (persoane în vârstă, persoane cu handicap, copii, persoane care locuiesc în zone rurale etc.). Un accent deosebit trebuie pus asupra populației române. Gama acestor servicii ar trebui să vizeze nevoile reale. O atenție specială va fi acordată îngrijirii mamei și copilului în special în regiunile cu nivel ridicat de mortalitate infantilă și factorilor specifici de risc pentru sănătate;
 - Îmbunătățirea colectării de date privind starea de sănătate a populației în funcție de venituri, educație și grup etnic, pentru a elabora politici și programe adecvate pentru grupurile vulnerabile;
 - Îmbunătățirea nivelului de aptitudini și competențe ale profesioniștilor din domeniul asistenței medicale și al serviciilor sociale pentru o mai bună incluziune;
 - Sprijinirea eficientizării rețelei de spitale, precum și reforma și descentralizarea din sistemul sanitar pentru a asigura calitatea, durabilitatea și raportul optim cost-eficacitate al îngrijirii, în corelație cu necesitățile viitoare. În plus, susținerea consolidării capacităților, formării și altor măsuri pregătitoare care să permită punerea în aplicare a legislației europene existente și a recomandărilor în domeniul sănătății;
 - Sprijinirea tranziției de la servicii de îngrijire instituționale la servicii bazate pe comunitate pentru copii, persoane cu handicap și probleme de sănătate mintală și persoanele vârstnice, inclusiv prin investiții specifice în infrastructură.
2. Investițiile în infrastructură sanitară și socială, care contribuie la dezvoltarea națională, regională și locală
- Îmbunătățirea calității vieții în localitățile rurale și creșterea atractivității acestora, prin promovarea dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (bazându-se pe experiența LEADER) și prin investiții în îmbunătățirea infrastructurii la scară mică și a accesului la serviciile locale de bază pentru zonele rurale ca o condiție prealabilă pentru dezvoltarea economică a acestora și pentru reținerea populației;
 - Sprijinirea îmbunătățirii și modernizării infrastructurilor sanitare și sociale, în conformitate cu rezultatele strategiei de raționalizare, cu o atenție deosebită la zonele cele mai defavorizate.

În plus, fondurile CSC ar trebui să contribuie la realizarea următoarelor obiective specifice:

- Combaterea stereotipurilor, sensibilizarea cu privire la prevenirea traficului de persoane și discriminarea romilor (la școală, pe piața forței de muncă, accesul la servicii etc.);
- Promovarea economiei sociale și a întreprinderilor sociale;
- Reducerea concentrării spațiale a sărăciei, inclusiv promovarea unor planuri integrate în care locuințele sociale sunt însoțite în special de intervenții în educație, sănătate (inclusiv facilități sportive) și ocuparea forței de muncă.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficiența și realizarea:

- Finanțarea CSC ar trebui efectuată printr-o programare eficientă, incluzând reforme și măsuri sistematice pentru sprijinirea unei abordări globale și printr-o structură instituțională puternică și specializată.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează competitivitatea IMM-urilor, economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adaptarea la schimbările climatice, ocuparea forței de muncă și educația¹⁰.

Obiectiv tematic: Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții

Obiectivul principal al Strategiei Europa 2020	Situația actuală	Obiectivul național pentru 2020 în PNR
Ponderea părăsirii timpurii a școlii trebuie să fie sub 10 %	17,5 % (2011)	11,3 %
Cel puțin 40% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani trebuie să fi terminat o formă de învățământ superior	20,4 % (2011)	26,7 %

Pentru acest obiectiv tematic prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii și promovarea accesului egal la învățământ preșcolar, primar și secundar de bună calitate
 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii prin politici cuprinzătoare și coerente bazate pe dovezi, în special în zonele rurale. Diversificarea furnizării unei a doua șanse la educație, în special în învățământul profesional și tehnic. O atenție deosebită ar trebui acordată reducerii ratei părăsirii timpurii a școlii în rândul romilor, în același timp prevenind și combătând toate formele de segregare școlară;
 - Creșterea calității educației școlare (învățământ primar și secundar), pe baza unor dovezi ale performanțelor și îmbunătățirilor din învățământ;
 - Creșterea participării, accesibilității și calității educației și îngrijirii copiilor preșcolari, în special pentru grupa de vârstă 0-3 ani;
 - Îmbunătățirea asistenței pentru învățare pentru elevi cu dificultăți de învățare și investițiile în îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice și ale personalului de conducere.
2. Îmbunătățirea calității, eficienței și deschiderii învățământului terțiar și echivalent în vederea creșterii participării și a nivelului de educație
 - Îmbunătățirea accesului și menținerea în învățământul superior a elevilor din mediul rural și din cadrul grupurilor defavorizate;
 - Îmbunătățirea guvernancei și gestionării instituțiilor de învățământ superior, în scopul îmbunătățirii calității învățământului și cercetării și dezvoltarea unui sistem atractiv de învățământ tehnic superior;

¹⁰ Obiectivele tematice 3, 4, 5, 8 și 10, în conformitate cu proiectul de regulament.

- Sprijinirea internaționalizării învățământului superior, inclusiv a cercetării avansate și mobilității.
3. Îmbunătățirea accesului la învățarea pe tot parcursul vieții, actualizarea competențelor și aptitudinilor forței de muncă și mărirea relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare
- Creșterea calității, a relevanței pentru piața forței de muncă și a accesibilității programelor de educație profesională și tehnică inițială și continuă, cu accent special pe calificările slabe și zonele rurale;
 - Creșterea și diversificarea furnizării de competențe de bază (alfabetizare, aritmetică și alfabetizarea digitală), inclusiv prin validarea învățării non-formale și informale;
 - O mai bună punere în corespondență a educației și formării profesionale cu nevoile pieței forței de muncă, în special în învățământul superior și formarea profesională, inclusiv prin stagii de ucenicie, instruire practică în companii și parteneriate. Acordarea de prioritate noilor realități economice (restructurare industrială în anumite regiuni, tranziția la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, modificarea cererii de pe piața muncii etc.).
4. Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unor infrastructuri de educație și formare
- Îmbunătățirea și modernizarea infrastructurii pentru educație, inclusiv în zonele rurale, cu accent pe zonele cele mai defavorizate.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficacitatea și realizarea:

- Finanțarea CSC ar trebui efectuată printr-o programare eficientă, care să includă reforme și măsuri sistematice pentru sprijinirea unei abordări globale și printr-o structură instituțională puternică și dedicată;
- Sprijinul pentru infrastructurile educaționale ar trebui susținut printr-o strategie națională și prin planificarea nevoilor de furnizare la nivel local. Acest lucru ar trebui să se bazeze pe o cartografiere a structurilor existente și a adecvării acestora, în funcție de tendințele demografice proiectate ale populației școlare.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează cercetarea și inovarea, accesul la TIC, economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adaptarea la schimbările climatice, competitivitatea IMM-urilor, protecția mediului, ocuparea forței de muncă și incluziunea socială¹¹.

PRIORITATE DE FINANȚARE: DEZVOLTAREA UNEI INFRASTRUCTURI MODERNE PENTRU CREȘTERE ȘI LOCURI DE MUNCĂ

Obiectivele pentru prioritatea de finanțare „Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere și locuri de muncă” vor fi realizate în primul rând prin obiectivele tematice „Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul

¹¹ Obiectivele tematice 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 și 9, în conformitate cu proiectul de regulament.

infrastructurilor rețelelor majore” și „Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor”.

Obiectiv tematic: Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore

Recomandarea specifică țării pentru anul 2012:

Punerea în aplicare a măsurilor convenite în cel de al doilea Memorandum suplimentar de înțelegere din iunie 2012 între UE și România (punctele 32-34 din anexa 1: reforma feroviară)

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC, luând în considerare nivelul de dezvoltare scăzut al rețelei și sistemelor de transport din România și urmărirea reechilibrării modurilor de transport:

1. Dezvoltarea unei rețele feroviare de înaltă calitate inversând declinul actual
 - Continuarea modernizării coridorului rețelei principale și a liniilor desemnate, vizând în special intensificarea transportului feroviar de marfă¹², la viteze și standarde de proiectare adecvate și în același timp cu efectuarea investițiilor necesare ERTMS;
 - Sprijinirea restructurării rețelei și modernizării companiilor feroviare, care poate include modernizarea materialului rulant, sporind, de asemenea, accesibilitatea.
2. Promovarea sistemelor de transport urban durabile
 - Proiectarea de planuri de mobilitate urbană durabile pe baza modurilor de transport cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru aglomerări urbane și realizarea de investiții în infrastructură ulterioară și în material rulant accesibil, în același timp acordând sprijin instituțional pentru gestionarea transportului local.
3. Sprijinirea dezvoltării rețelei de drumuri TEN-T
 - Finalizarea autostrăzilor pe coridorul rețelei principale și dezvoltarea altor părți ale rețelei la standarde adecvate care corespund priorităților din planul general de transport care va fi elaborat¹³.
4. Consolidarea conectivității și mobilității regionale
 - Asigurarea conectivității rețelelor de drumuri regionale la rețeaua TEN-T și dezvoltarea altor moduri de transport, în vederea îmbunătățirii accesibilității teritoriilor în cauză.
5. Sprijinirea navigației interioare, în special pe Dunăre, în colaborare cu alte țări vizate, precum și interoperabilitatea modurilor de transport
 - Dezvoltarea infrastructurii, cum ar fi capacitățile de acostare, instalațiile portuare și legăturile de transport cu interiorul țării, în scopul promovării conectivității maritime și dezvoltării turismului maritim și de coastă;

¹² În ceea ce privește transportul internațional, ar trebui evaluată nevoia de sprijin pentru a depăși blocajele la frontiere (de exemplu, autoritățile vamale).

¹³ Idem.

- Dezvoltarea de platforme multimodale.
6. Îmbunătățirea siguranței rutiere
 - Promovarea monitorizării și instrumentelor de cartografiere, identificarea celor mai problematice „puncte negre” și punerea în aplicare a investițiilor preventive necesare.
 7. Optimizarea punctelor de trecere a frontierei pentru schimburi comerciale rapide, sigure și eficiente cu exteriorul UE
 - La frontierele externe, planurile și prioritățile naționale referitoare la instrumentele de finanțare CSC ar trebui să sprijine modernizarea infrastructurii vamale UE, a echipamentelor și a sistemelor, precum și consolidarea capacităților administrative, după caz.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficacitatea și realizarea:

- Este necesară o rezervă de proiecte mature și realiste, cu o atenție deosebită acordată exploatării și întreținerii, inclusiv proiectării de strategii de întreținere și alocării finanțării necesare și resurselor umane. Proiectele propuse vor trebui evaluate în ceea ce privește rezistența la schimbările climatice;
- Agențiile feroviare și rutiere ar trebui să fie restructurate și consolidate, acordând o responsabilitate mai mare și resurse adecvate managerilor de proiect, iar durabilitatea financiară ar trebui să fie asigurată, în special în sectorul feroviar;
- Pentru navigația interioară de-a lungul Dunării, trebuie luate în considerare prioritățile-cheie identificate împreună cu alte țări interesate, în special Bulgaria;
- Ar trebui remediat deficitul actual de ingineri civili de pe piața locală, în special prin măsuri de recalificare.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon și adaptarea la schimbările climatice¹⁴.

Obiectiv tematic: Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Extinderea dezvoltării benzii largi și introducerea rețelelor de mare viteză
 - Punerea în aplicare a infrastructurii de bandă largă în zonele care suferă de disfuncționalități ale pieței, în special în zonele rurale; intervențiile ar trebui să includă rețelele de acces: instalații de interconectare și echipamente la sol și stabilirea unor infrastructuri pasive de bandă largă (conducte, fibre optice neutilizate etc.);
 - Promovarea extinderii accesului de nouă generație;

¹⁴ Obiectivele tematice 4 și 5, în conformitate cu proiectul de regulament.

- Îmbunătățirea monitorizării dezvoltării și performanței TIC, în vederea unei mai bune identificări și eliminării disfuncționalității pieței, prin crearea de instrumente de cartografiere, completate cu date colectate de autoritatea națională de reglementare;
 - Extinderea în continuare a cunoștințelor despre mare pentru a crește eficiența activităților marine și a stimula inovarea în utilizarea și colectarea datelor din domeniul marin și maritim.
2. Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC (de exemplu, e-învățare, e-sănătate, e-cultură) și aplicații de afaceri (de exemplu, e-comerț) și îmbunătățirea cererii de TIC
- Promovarea acțiunilor de sensibilizare și stimularea cererii și domeniile și zonele cu grad scăzut de penetrare, în special zonele rurale;
 - Promovarea formării și certificării TIC, în sistemele de educație formale și în sisteme complementare acestora, inclusiv utilizarea instrumentelor online și utilizarea mediilor digitale pentru recalificarea și continuarea dezvoltării profesionale, acordând atenția cuvenită grupurilor vulnerabile și defavorizate și persoanelor cu handicap.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează cercetarea și inovarea, educația și capacitatea administrativă¹⁵.

PRIORITATE DE FINANȚARE: PROMOVAREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE ȘI A DEZVOLTĂRII LOCALE

Obiectivele pentru prioritatea de finanțare „**Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale**” vor fi realizate în primul rând prin obiectivele tematice „Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării” și „Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM)”.

Obiectiv tematic: Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării

Obiectivul principal al Strategiei Europa 2020	Situația actuală	Obiectivul național pentru 2020 în PNR
3 % din PIB-ul UE investit în cercetare și dezvoltare	0,47 %	2 %

Acest obiectiv tematic ar trebui pus în aplicare în conformitate cu prioritățile identificate în comunicarea privind SEC adoptată de Comisie la 17 iulie 2012¹⁶. Prioritatea de finanțare pentru acest obiectiv tematic se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Creșterea cercetării private și dezvoltarea inovării, cu scopul de a stimula inovarea operatorilor economici
 - Dezvoltarea de stimulente pentru colaborarea în domeniul cercetării între societățile interne sau externe de mari dimensiuni și IMM-uri cu o abordare inovatoare,

¹⁵ Obiectivele tematice 1, 10 și 11, în conformitate cu proiectul de regulament.

¹⁶ COM(2012) 392 final.

implicând, după caz, universitățile și alte instituții de resurse și încurajând întreprinderile recent înființate și rezultate în urma unei divizări;

- Sporirea capacităților de cercetare și inovare ale firmelor, inclusiv ale IMM-urilor, sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată și realizarea de investiții în linii-pilot și acțiuni de validare timpurie a produselor, în special cu scopul de a crea noi produse și tehnologii protejate prin diverse forme de DPI (brevete, licențe) și stimularea exporturilor de înaltă tehnologie;
 - Îmbunătățirea corelării competențelor produse de universități și instituțiile de învățământ superior cu nevoile pieței și promovarea stagiilor bazate pe colaborarea între universități și întreprinderi.
2. Sprijinirea infrastructurilor și capacităților de cercetare și inovare pentru a dezvolta centre de excelență, bazându-se pe viitoarele clustere de competitivitate și pe centrele existente de cercetare și dezvoltare abilitate și conectate din cadrul polilor de creștere
- Promovarea capacității instituțiilor de cercetare și dezvoltare din România de a se integra în rețelele internaționale¹⁷ și a capacității instituțiilor de cercetare și dezvoltare din România de a relaționa eficient cu alți parteneri europeni și internaționali prin participarea la programe transnaționale care favorizează, de asemenea, includerea României în spațiul digital european de cercetare și e-știință;
 - Consolidarea suplimentară a capacității administrative, eficientizarea guvernancei sectoriale, inclusiv asigurarea rolului de educație pentru cercetare și inovare, precum și concentrarea resurselor publice asupra celor mai promițători și capabili beneficiari, care pot include stabilirea unor condiții de lucru competitive pentru a atrage oameni de știință importanți.
3. Promovarea unui mediu de afaceri favorabil inovării prin dezvoltarea de produse și servicii, transferuri de tehnologie, crearea de rețele și centre
- Revizuirea cadrului privind drepturile de proprietate intelectuală în vederea sporirii comercializării cercetării și inovării de către părțile interesate publice și private;
 - Promovarea transferului de cunoștințe și inovare în economia rurală prin intermediul Parteneriatului european pentru inovare în domeniul agriculturii și durabilității;
 - Promovarea dezvoltării de clustere și a cooperării între organizațiile de clustere și instituțiile din domeniul cunoașterii, inclusiv în sectorul maritim, agricol și de creștere ecologică;
 - Asigurarea unor facilități de acces partajat de înaltă calitate și a unui pachet complet de servicii adaptate, care să corespundă nevoilor companiilor inovatoare, inclusiv promovarea comercializării. O atenție deosebită ar trebui acordată sectorului agricol și agroalimentar, industriilor marine conexe, precum și altor domenii considerate a avea un potențial inovator ridicat;
 - Promovarea facilitării accesului la finanțare pentru întreprinderile recent înființate și firmele inovatoare cu profil de risc mai ridicat;
 - Sprijinirea inovării produselor și serviciilor, prin promovarea serviciilor creative, în special în ceea ce privește IMM-urile și serviciile publice.

¹⁷ Inclusiv stabilirea unor infrastructuri partenere regionale sau naționale pentru proiectele Foi de parcurs ESFRI și a altor infrastructuri echivalente de cercetare de talie mondială.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficiența și obținerea rezultatelor:

- Revizuirea și alinierea cercetării și inovării în jurul unui număr limitat de priorități sectoriale în acele domenii în care România și regiunile sale au puncte forte identificate în raport cu standardele de evaluare internaționale și în cele care contribuie la abordarea problemelor societății și care pot atrage întreprinderi, cum ar fi cercetarea și dezvoltarea legate de sănătate și trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
- Asigurarea unei coordonări și guvernante eficiente, de exemplu, prin intermediul unui organism guvernamental la nivel înalt de coordonare a politicilor în domeniul cercetării și inovării cu caracter interministerial sub egida prim-ministrului;
- Asigurarea utilizării eficiente a fondurilor CSC prin sinergii cu activitățile Orizont 2020.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează accesul la TIC, competitivitatea, o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor și educația¹⁸.

Obiectiv tematic: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM)

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi
 - Îmbunătățirea accesului la servicii de asistență pentru IMM-uri pentru a stimula dezvoltarea și creșterea acestora. Aceasta va include accesul la finanțare, prin instrumente adaptate de inginerie financiară. Facilitarea accesului la microfinanțare, în special în sectorul agricol și mai ales pentru tineri și persoanele cele mai îndepărtate de piața forței de muncă, precum și pentru microîntreprinderi;
 - Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurilor și serviciilor locale pentru populație, acolo unde este necesar, pentru dezvoltarea de noi activități antreprenoriale și diversificarea economiei rurale și de coastă;
 - Sprijinirea ciclului de viață al întreprinderilor de la înființare (pepiniere de întreprinderi, sprijin pentru investiții) și în cursul activității acestora (facilități de credit și instrumente financiare, instrumente de gestionare a riscurilor pentru agricultură, servicii de asigurări etc.), abordând efectele de prag care ar putea să împiedice creșterea și capacitățile de dezvoltare ale acestora;
 - Sprijinirea competitivității, inovării și tranziției la o valoare adăugată ridicată în sectorul agricol prin modernizarea exploatațiilor, transferul de cunoștințe și servicii de consultanță.

¹⁸ Obiectivele tematice 2, 3, 4, 5 și 10, în conformitate cu proiectul de regulament.

2. Favorizarea modernizării economiei prin elaborarea unor noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare

- Sprijinirea accesului la piețele internaționale;
- Promovarea dezvoltării și performanței industriilor bazate pe tehnologie¹⁹ și creșterea potențialului inovator al întreprinderilor, inclusiv valorificarea oportunităților oferite de tranziția către o economie durabilă, care utilizează resursele în mod eficient și cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
- Promovarea diversificării activităților:
 - i. În sectorul agricol, forestier și agroalimentar, intervențiile ar trebui să vizeze crearea de noi produse, procese, canale de comercializare și competențe antreprenoriale;
 - ii. În sectorul pescuitului și acvaculturii, stimulentele pentru producători/investitori pentru diversificarea speciilor și producția de specii cu perspective comerciale reale (de exemplu, sturion, păstrăv etc.), pentru încurajarea activității multiple a fermelor piscicole (turism, agrement, producție și vânzare de produse agricole și pescărești etc.), oferind, în același timp, sprijin specific pentru restructurarea și mai buna organizare a organizațiilor de producători, inclusiv pentru sectorul de captură;
 - iii. Exploatarea potențialului sectoarelor bioeconomiei cu scopul de a menține și genera creștere economică și locuri de muncă în zonele rurale și industriale, precum și în zonele de coastă, în conformitate cu inițiativa „Creșterea albastră”.
- Integrarea producătorilor primari în lanțul alimentar prin acordarea de sprijin pentru programele de calitate, prin promovarea pe piețele locale, prin cooperarea orizontală și verticală, prin crearea de noi oportunități de comercializare și constituire de rețele, prin dezvoltarea circuitelor scurte de aprovizionare și prin înființarea de grupuri de producători;
- Valorificarea în mod durabil a potențialului neutilizat al mării și coastei, în conformitate cu inițiativa „Creșterea albastră”, în special în domenii precum energia albastră, acvacultura, turismul maritim și de coastă, resursele minerale marine, biotehnologia albastră.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficiența și obținerea rezultatelor:

- Sprijinul va fi direcționat pentru a asigura concentrarea regională și teritorială în favoarea zonelor afectate de o densitate mai mică a IMM-urilor și care se confruntă cu probleme de reconversie, în special în zonele rurale;
- Accesul simplificat și eficientizat al IMM-urilor la sprijinul UE pentru finanțare, prin mecanisme de tip ghișeu unic, care primesc cererea de sprijin și ulterior realizează distribuția către diferitele măsuri aplicabile;
- Concentrarea asupra activităților, produselor și serviciilor cu valoare adăugată mai mare în domenii identificate ca fiind critice pentru competitivitatea viitoare a României, în concordanță cu strategiile naționale de cercetare și inovare și specializarea inteligentă,

¹⁹ Tehnologiile generice esențiale (TGE) prezintă numeroase deschideri pentru întreprinderile mici și mijlocii.

care ar trebui să însoțească strategiile regionale existente, în special cele dezvoltate în contextul polilor de creștere;

- În agricultură, ar trebui pus mai puțin accent pe investițiile agricole clasice (utilaje, instalații de depozitare etc.) în scopul de a acorda prioritate investițiilor mai inovatoare, durabile și orientate către valoarea adăugată.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul obiectivelor tematice care vizează cercetarea și inovarea, accesul la TIC, o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, ocuparea forței de muncă, incluziunea socială și educația²⁰.

PRIORITATE DE FINANȚARE: OPTIMIZAREA UTILIZĂRII ȘI PROTEJĂRII RESURSELOR ȘI ACTIVELOR NATURALE

Obiectivele pentru prioritatea de finanțare „**Optimizarea utilizării și protejării resurselor și activelor naturale**” vor fi atinse în primul rând prin obiectivul tematic „Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele”, precum și prin obiectivele tematice „Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor” și „Protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor”.

Obiectiv tematic: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele

Obiectivul principal al Strategiei Europa 2020	Situația actuală	Obiectivul național pentru 2020 în PNR
reducerea cu 20 % a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) față de 1990 ²¹	+9 % (emisii proiectate pentru 2020 față de 2005) ²² -7% (emisii din 2010 față de 2005) ²¹	+19 % (obiectiv național obligatoriu pentru sectoarele neincluse în EU ETS față de 2005)
Creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în cadrul consumului final de energie la 20 %	+23,6 % (2010) ²³	+24 %
creșterea cu 20 % a eficienței energetice (corespunzătoare pentru 368 Mtep)	Statele membre își vor stabili/revizui obiectivele în conformitate cu metodologia recent convenită de stabilire a obiectivelor prevăzută la articolul 3 alineatul (3) din Directiva privind eficiența energetică. Aceasta va fi disponibilă numai până la	19 % consum de energie primară (aproximativ 10Mtep).

²⁰ Obiectivele tematice 1, 2, 4, 8, 9 și 10, în conformitate cu proiectul de regulament.

²¹ 30 % dacă sunt reunite condițiile.

²² Pe baza măsurilor existente, raportul Comisiei *Progrese înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor Protocolului de la Kyoto* (2012).

²³ Până în 2009, România atinsese deja obiectivul intermediar pentru 2011/2012.

Recomandarea specifică țării din anul 2012:

Punerea în aplicare a măsurilor convenite în cadrul celui de al doilea Memorandum suplimentar de înțelegere din iunie 2012 între UE și România (punctele 26-28 din anexa 1: liberalizarea prețurilor la energie electrică și gaze).

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Sprijinirea eficienței energetice a locuințelor, clădirilor și infrastructurii publice, a IMM-urilor și a sectorului agricol
 - Investiții în eficiența energetică și energia regenerabilă în ceea ce privește locuințele private și clădirile și spațiile publice printr-un sprijin adaptat care permite efecte de pârghie și vizează măsuri de mare impact privind calitatea. Pentru clădirile de locuințe, beneficiarii cu venituri reduse ar trebui să fie privilegiați reflectând constrângeri de accesibilitate;
 - Favorizarea unor standarde înalte de eficiență energetică atunci când se acordă sprijin pentru întreprinderi sau pentru măsuri privind echipamentele operatorilor economici, inclusiv în producția industrială, precum și în sectorul agricol și de procesare a alimentelor;
 - Creșterea eficienței energetice a sistemelor de încălzire și răcire, inclusiv a termoficării, prin reabilitarea rețelelor de distribuție și transport al căldurii;
 - Sprijinirea consilierii privind eficiența energetică, sensibilizarea și consolidarea capacității autorităților publice, a proprietarilor și a întreprinderilor.
2. Promovarea unei infrastructuri publice și de transport cu emisii scăzute de dioxid de carbon în zonele urbane
 - Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor planuri de transport urban durabil în aglomerările urbane, ca parte a strategiilor mai ample cu emisii scăzute de dioxid de carbon în zonele urbane;
 - Punerea în aplicare a unor sisteme de iluminat public eficiente din punct de vedere energetic, ca parte a planurilor integrate de dezvoltare urbană.
3. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul agricol și forestier
 - Îmbunătățirea captării dioxidului de carbon și reducerea emisiilor prin sisteme agrosilvice, plantarea și întreținerea pădurilor, modele forestiere durabile pentru pădurile noi și cele existente, crearea sau menținerea unor pășuni sănătoase, menținerea turbăriilor și sporirea conținutului de materii organice din sol și investiții în noi tehnologii forestiere;

- Reducerea emisiilor de protoxid de azot și de metan din agricultură prin: sprijin pentru reducerea utilizării îngrășămintelor pe bază de azot și a pesticidelor, îmbunătățirea practicilor de gestionare a animalelor (pentru tratarea deșeurilor de origine animală) și sprijin pentru rotația culturilor într-o manieră mai ecologică.

4. Promovarea surselor regenerabile de energie

- Facilitarea și stimularea aprovizionării, depozitării, transportului și utilizării surselor regenerabile de energie și a produselor secundare, deșeurilor și reziduurilor;
- Producția de energie regenerabilă, inclusiv generarea distribuită și încălzirea din SRE vor fi promovate în măsura în care este necesar pentru a atinge obiectivele atribuite, acordând atenție durabilității financiare și estimărilor privind capacitatea tehnologică din tabelele 10-12 din PNAESR²⁴;
- Dezvoltarea de inovări, tehnologii și industrii SRE, prin scheme de sprijin orientat pentru IMM-uri în domeniul producției și dezvoltării de tehnologii SRE, precum și sprijin pentru cercetare și dezvoltare și inițiative în materie de clustere în conformitate cu strategiile de specializare inteligentă.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficiența și realizarea:

- Liberalizarea prețurilor la energie electrică și gaze ar trebui continuată, astfel cum se indică în al doilea Memorandum suplimentar de înțelegere între UE și România și în foaia de parcurs adoptată de guvern, care prevede că prețurile la energie electrică și gaze pentru consumatorii casnici vor ajunge la nivelul prețurilor pieței până la sfârșitul anului 2017 și, respectiv, sfârșitul anului 2018;
- Măsurile privind eficiența energetică ar trebui optimizate prin valorificarea sprijinului public printr-o combinație optimă de finanțare și instrumente de inginerie financiară, echilibrată în mod constant cu liberalizarea paralelă a prețurilor la energie.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează cercetarea și inovarea, competitivitatea IMM-urilor, adaptarea la schimbările climatice, transportul și educația²⁵.

Obiectiv tematic: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Consolidarea capacității de adaptare și sprijinirea strategiei naționale de adaptare

- Promovarea integrării măsurilor necesare de adaptare și prevenire a riscurilor în politicile sectoriale vizate, inclusiv modificarea normelor tehnice;

²⁴ Investițiile în tehnologiile și soluțiile energetice ar trebui să țină seama de Planul strategic pentru tehnologiile energetice (planul SET).

²⁵ Obiectivele tematice 1, 3, 5, 7 și 10, în conformitate cu proiectul de regulament.

- Creșterea rezistenței infrastructurii și serviciilor cu privire la riscurile naturale și adaptarea la schimbările climatice (de exemplu, reabilitarea infrastructurilor vechi, investiții pentru prevenirea eroziunii costiere, protecția împotriva revărsărilor râurilor sau structuri civile și măsuri specifice, cum ar fi spațiile verzi în zonele urbane;
- Îmbunătățirea sistemelor de observare marine și de coastă pentru reducerea incertitudinii cu privire la impactul schimbărilor climatice.

2. Măsuri de adaptare a sprijinului în sectorul agricol

- Gestionarea durabilă a apei pentru irigații, inclusiv utilizarea eficientă a apei, prin tariful apei și crearea de depozite de apă în cadrul exploatației, sprijin pentru practicile de cultură care utilizează apa în mod eficient, precum și crearea și gestionarea perdelelor forestiere de protecție împotriva eroziunii;
- Asigurarea unui potențial ridicat de adaptare la schimbările climatice și la boli și conservarea diversității genetice, în special prin sprijinirea varietăților de culturi și a raselor de animale locale;
- Îmbunătățirea gestionării solurilor prin sprijinirea practicilor de prevenire a degradării solurilor și a epuizării stocului de carbon conținut în sol, precum cultivarea redusă, menținerea unui strat vegetal în timpul iernii, împădurirea pantelor și stabilirea unor sisteme agrosilvice și crearea de noi păduri.

3. Sprijin pentru investiții de prevenire a riscurilor și măsuri de gestionare a riscurilor

- Consolidarea capacității administrative, cu accent pe evaluarea economică și competențe tehnice adaptate (dezvoltarea infrastructurii și a programelor, instrumentelor și metodologiilor de formare), pentru proiectarea și punerea în aplicare a planurilor de prevenire a riscurilor, inclusiv cartografierea și evaluarea riscurilor, și a planurilor de gestionare a riscurilor;
- Sprijinirea investițiilor pentru prevenirea riscului de inundații care favorizează măsurile flexibile și bazate pe ecosistem;
- Sprijinirea măsurilor de gestionare a riscurilor, precum centrele de reacție rapidă pentru gestionarea inundațiilor, recurgând la cooperarea transnațională în cazul în care se dovedește mai adecvat;
- Punerea în aplicare a măsurilor de mediu în agricultură, cu predispoziție pentru prevenirea și gestionarea riscurilor și prevenirea incendiilor forestiere și regenerarea pădurilor.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficiența și realizarea:

- Componenta de adaptare a Strategiei naționale privind schimbările climatice ar trebui finalizată, asigurând un cadru și orientări pentru planurile de acțiune sectoriale și pentru nivelurile administrative inferioare;
- Cartografierea riscului de inundații ar trebui întreprinsă în toate bazinele hidrografice, în cooperare cu țările vecine pentru Dunăre, iar cartografierea riscului industrial trebuie actualizată;
- Este nevoie de o abordare bazată pe cooperare cu țările vecine, în special în cadrul Strategiei Dunării.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, protecția mediului, educația și capacitatea administrativă²⁶.

Obiectiv tematic: Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. În sectorul apei, etapa a doua a investițiilor privind apa și apele reziduale impusă și stabilită ca prioritate în planurile generale ar trebui pusă în aplicare de operatorii regionali, în timp ce sistemele de alimentare cu apă ar trebui dezvoltate în continuare în localitățile rurale;

Pentru alimentarea cu apă potabilă, ar trebui încurajată recurgerea la acțiuni de remediere în vederea respectării valorilor aplicabile de calitate, inclusiv pentru poluarea cu plumb, cadmiu, nitrați și pesticide, și ar trebui continuată punerea în aplicare a unui sistem solid de monitorizare a calității apei;

Promovarea destinațiilor alternative depozitării deșeurilor pentru gestionarea nămolurilor ar trebui, de asemenea, continuată, în special pentru localitățile mai mici, în timp ce utilizarea eficientă a apei ar trebui promovată prin reducerea captării apei, inclusiv prin îmbunătățirea eficienței sistemelor de irigații existente în zonele rurale și reducerea în mai mare măsură a infiltrațiilor;

Ar trebui promovate măsuri de combatere a poluării din surse difuze și punctuale din agricultură, de exemplu cu nitrați, fosfor și pesticide, precum și de reducere a cantităților de nutrienți din cursurile de apă; sprijinirea investițiilor în capacități de depozitare a gunoiului de grajd.

2. În sectorul deșeurilor, investițiile sprijinite în cursul primei perioade de programare pot fi extinse la obiectivul de reciclare 2020 și obiectivele din Foaia de parcurs privind eficiența resurselor, încurajând, totodată, ori de câte ori este relevant, metode alternative de tratare a diferitelor fluxuri de deșeuri; aceste investiții ar trebui proiectate în vederea consolidării primelor etape ale ierarhiei deșeurilor (prevenire, reutilizare și reciclare);
3. Tratarea solurilor poluate ar trebui să fie prioritară. Cu toate acestea, ar trebui să se facă distincție între situațiile care generează o amenințare acută pentru mediu sau sănătate și alte amplasamente. În agricultură, ar trebui sprijinite tehnicile de producție care susțin funcțiile de tampon și filtrare ale solurilor, precum și promovarea unor practici de gestionare care îmbunătățesc conținutul de materii organice din sol;
4. În ceea ce privește calitatea aerului, trebuie consolidată coordonarea dezvoltării urbane și a oricărei dezvoltări teritoriale cu obiectivele referitoare la calitatea aerului și poluarea atmosferică. Ar trebui promovate programe adecvate și adaptate, care vizează sursele de poluare și intensitatea poluării, împreună cu măsuri de reducere a NH₃;
5. Conservarea biodiversității ar trebui consolidată, cu punerea corespunzătoare în aplicare a planurilor de gestionare, dar și prin abordări colective privind furnizarea de bunuri publice de mediu, infrastructura verde, sistemele agricole cu valoare naturală ridicată, precum și practicile agricole durabile care contribuie la păstrarea, consolidarea și regenerarea

²⁶ Obiectivele tematice 4, 6, 10 și 11, în conformitate cu proiectul de regulament.

biodiversității și a serviciilor ecosistemice corespunzătoare. Ar trebui promovate gestionarea, regenerarea și monitorizarea ecosistemelor marine și a ecosistemelor legate de acvacultură. Ar trebui asigurată compatibilitatea deplină a investițiilor în toate zonele Natura 2000 cu cadrele de acțiune prioritare;

6. Punerea în aplicare a politicii comune reformate în domeniul pescuitului (PCP) și dezvoltarea unor comunități durabile de pescuit de-a lungul coastei și estuarelor din România (și anume, trecerea la producția maximă durabilă, trecerea la interzicerea aruncării capturii înapoi în mare, îmbunătățirea colectării de date în scopul conservării resurselor, consolidarea controlului privind punerea în aplicare a normelor PCP și reducerea efectivă a supracapacității). România ar trebui să identifice, în special, supracapacitatea flotei sale și să promoveze ajustări adecvate care să corespundă productivității resurselor;
7. Sprijinirea exploatarei durabile a apelor marine și a zonelor de coastă prin punerea în aplicare a Directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin, a Gestionării integrate a zonelor de coastă (ICZM) și a Planificării spațiale maritime (MSP), inclusiv activitățile aferente de consolidare a capacităților, în contextul special al Mării Negre.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon și schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor²⁷.

PRIORITATE DE FINANȚARE: MODERNIZAREA ȘI CONSOLIDAREA ADMINISTRAȚIEI NAȚIONALE ȘI A SISTEMULUI JUDICIAR

Obiectivele pentru prioritatea de finanțare „**Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar**” vor fi realizate în primul rând prin obiectivul tematic Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă, precum și prin obiectivul tematic Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor²⁸.

Obiectiv tematic: Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

1. Investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrațiilor și a serviciilor publice în vederea realizării de reforme, a unei mai bune reglementări și a bunei guvernante
 - Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar ar trebui promovate prin măsuri specifice, care să fie reflectate în strategia națională în curs de elaborare:

²⁷ Obiectivele tematice 4 și 5, în conformitate cu proiectul de regulament.

²⁸ Pentru obiectivul tematic „Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor”, numai prioritățile și obiectivele specifice legate de această prioritate de finanțare sunt incluse mai jos. Alte priorități și obiective specifice au fost incluse la prioritatea de finanțare „Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere și locuri de muncă”.

- Punerea în aplicare a planurilor de acțiune elaborate de Guvernul României în urma analizei funcționale a Băncii Mondiale pentru mai multe ministere și agenții, precum și pentru sistemul judiciar, și a unei structuri de monitorizare pentru a asigura evoluția punerii în aplicare;
 - Îmbunătățirea procesului bugetar și legislativ, prin proceduri simplificate de evaluare a impactului și proceduri eficiente de consultare;
 - Monitorizarea și evaluarea sprijinului, precum și a funcțiilor de elaborare a politicilor din cadrul ministerelor, prin angajarea de personal și responsabilizarea unităților corespunzătoare;
 - Consolidarea politicii și a capacității de coordonare și responsabilizare la nivel guvernamental;
 - Consolidarea capacității de gestionare a resurselor umane, prin dezvoltarea unor strategii proactive privind resursele umane în cadrul administrațiilor publice, eficientizarea sistemelor de evaluare și de promovare și organizarea de cursuri de formare în domeniul managementului pentru managerii din sectorul public;
 - Creșterea profesionalismului și atractivității administrației publice, încurajarea armonizării remunerației, asigurarea unor procese transparente de recrutare și consolidarea independenței acesteia;
 - Îmbunătățirea eficienței și a calității procedurilor judiciare civile, inclusiv a procedurilor scrise, a acțiunilor privind despăgubirile cu valoare redusă, a procedurilor de insolvență și a executării deciziilor, și promovarea schimbului de bune practici conexe și promovarea medierii și a altor metode alternative de soluționare a litigiilor;
 - Modernizarea organizării instanțelor de judecată și dezvoltarea gestionării resurselor umane, a auto-administrării, a responsabilității și a transparenței sistemului judiciar;
 - Îmbunătățirea guvernantei pentru sectoarele maritime, inclusiv schimbul de date între autoritățile și funcțiile maritime.
- Punerea în aplicare în paralel a unor măsuri structurale care vizează îmbunătățirea guvernantei publice și abordează lacunele actuale ale culturii administrative care stau la baza deficiențelor de mai sus. Acestea vor trebui să fie bine concepute și adaptate la contextul specific românesc, necesitând o strânsă cooperare cu Guvernul României și angajamentul acestuia;
 - Îmbunătățirea și aplicarea normelor deontologice, care reglementează, în special, plecarea funcționarilor în sectorul privat sau capacitatea de a exercita activități simultane. Măsurile necesare ar trebui să decurgă din analiza critică a deficiențelor actuale, realizată în strânsă cooperare cu Agenția Națională de Integritate;
 - Angajarea unei reflecții solide asupra administrației descentralizate, susținută de un proces intens de consultare și care se bazează pe principiul subsidiarității, pe analiza bugetară și economică privind competențele transferate.

Asigurarea performanței investițiilor realizate de fondurile CSC în cadrul acestui obiectiv tematic necesită îndeplinirea condiționalităților *ex ante* relevante. În plus, următoarele considerente generale vor îmbunătăți guvernanta, eficiența și realizarea:

- Ar trebui alocată o finanțare adecvată priorității de investiții care vizează consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă. Sprijinul nu se limitează la măsuri de formare, ci include expertiză, schimburi internaționale de informații, consultanță etc. și poate fi, astfel, utilizat într-un mod foarte strategic și eficient pentru sprijinirea eforturilor guvernamentale de reformare a serviciilor publice în vederea unei mai bune reglementări, supravegheri și a unei bune guvernante generale;
- Contribuția partenerilor sociali, a ONG-urilor și a altor părți interesate relevante din cadrul politicilor privind ocuparea forței de muncă, al politicilor sociale și de educație la elaborarea și punerea în aplicare a acestor politici este esențială și va deveni și mai importantă. Prin urmare, ar trebui asigurată o finanțare adecvată pentru consolidarea capacităților acestor grupuri.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul obiectivului tematic care vizează accesul la TIC²⁹.

Obiectiv tematic: Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (e-guvernare și e-servicii)

Pentru acest obiectiv tematic, prioritatea de finanțare se traduce în următoarele priorități și obiective specifice, care reflectă provocările specifice țării ce urmează a fi sprijinite prin fondurile CSC:

- Elaborarea, introducerea și sprijinirea utilizării instrumentelor de e-guvernare (inclusiv e-achiziții și e-justiție), concepute într-un cadru organizațional și de modernizare global și însoțite de formare pentru actualizarea competențelor angajaților din sectorul public în ceea ce privește utilizarea instrumentelor de e-guvernare;
- Creșterea ofertei din partea instituțiilor publice și a utilizării în societate (în special în zonele rurale) a e-serviciilor (cum ar fi e-sănătate, e-educație, e-turism și semnătura electronică), inclusiv măsuri pentru a depăși obstacolele tehnologice, economice și sociale pentru utilizarea acestor servicii. Inițiativele ar trebui să contribuie la dezvoltarea pieței unice digitale.

Acțiunile din cadrul acestui obiectiv tematic pot contribui, dacă este cazul, la intervențiile conexe identificate în cadrul unor obiective tematice care vizează incluziunea socială, educația și capacitatea administrativă³⁰.

C. DISPOZIȚII ADMINISTRATIVE

Evaluarea generală și îmbunătățirea capacităților administrative

Este necesar ca mai multe deficiențe structurale, care au îngreunat intervenția fondurilor structurale și a Fondului de coeziune în cursul perioadei actuale de programare, să fie abordate în mod corespunzător:

- Lipsa de cooperare și chiar neîncrederea între instituțiile publice, subminând sinergiile și complementaritățile;
- Mecanismele de consultare sunt deseori formale, nu permit obținerea unui feedback util și sunt ineficiente, deoarece numeroși parteneri socioeconomiци – organizații

²⁹ Obiectivul tematic 2, în conformitate cu proiectul de regulament.

³⁰ Obiectivele tematice 9, 10 și 11, în conformitate cu proiectul de regulament.

neguvernamentale (ONG-uri), în special – de multe ori nu dispun de profesionalismul sau chiar de independența corespunzătoare;

- Funcționarea comitetelor de monitorizare este în mare măsură nesatisfăcătoare, artificială și formală, cu o lipsă de participare a părților interesate și absența asumării;
- Absența unor structuri administrative la nivel regional subminează capacitatea autorităților naționale de a dialoga cu partenerii regionali și de a sprijini strategii regionale;
- Funcționarea instituțiilor naționale competente în domeniul achizițiilor publice a ridicat, de asemenea, preocupări serioase, confruntându-se cu mai multe deficiențe, inclusiv lipsa de coerență, lipsa de cooperare și neîncrederea între instituții, calitatea neuniformă a deciziilor pronunțate sau utilizarea de verificări redundante și formaliste.

Principiul-cheie al bunei gestiuni financiare rămâne baza pentru dezvoltarea sistemelor de gestionare și control în următoarea perioadă de programare. Pentru politica de coeziune, sistemele de gestionare și control pentru perioada 2014-2020 ar trebui să se bazeze pe rezultatele pozitive din perioada 2007-2013. În ceea ce privește dezvoltarea rurală, România ar trebui să asigure un mediu eficace și eficient de control și să fie în măsură să confirme în avans statutul operațional al sistemelor sale de control.

Deficiențele confirmate în funcționarea gestionării fondurilor structurale vor trebui depășite prin punerea în aplicare, în special, a măsurilor impuse în Planul de acțiune prioritar pentru consolidarea absorbției de fonduri structurale și prin depunerea unor eforturi speciale pentru simplificarea procedurilor de gestionare.

Va fi necesară îmbunătățirea în și mai mare măsură a independenței, profesionalismului, motivației și responsabilității autorităților de management. În ceea ce privește autoritățile de management, o atenție deosebită ar trebui, de asemenea, acordată cooperării cu direcțiile de sector din cadrul ministerelor de resort respective (autoritățile de management nu ar trebui să le înlocuiască pe acestea din urmă drept singurele organisme legitime de elaborare a politicilor, ci ar trebui, în schimb, să integreze mai bine aceste politici naționale în strategiile și mecanismele lor de finanțare), precum și coordonării organismelor intermediare.

În ceea ce privește autoritatea de audit, ar trebui avută în vedere concentrarea activităților de audit în cadrul biroului național, în contextul dificultăților de coordonare întâmpinate și al expunerii în mai mare măsură a birourilor regionale la influențele politice locale, care le afectează independența.

În ceea ce privește achizițiile publice și funcționarea instituțiilor naționale competente, recomandările care decurg din evaluarea desfășurată de serviciile Comisiei ar trebui puse în aplicare în mod corespunzător.

Prin urmare, pentru fondurile CSC, România este încurajată să reflecteze, în lumina aspectelor de mai sus, asupra modului prin care buna gestiune financiară ar putea fi și mai mult consolidată prin aplicarea simplificării, a unei mai bune coordonări a fondurilor și programelor, precum și prin reducerea costurilor și a sarcinii administrative pentru beneficiari și pentru politica de coeziune, prin extinderea utilizării posibilităților de e-coeziune.

Sprijin pentru beneficiari pentru asigurarea realizării proiectelor și reducerea sarcinii administrative

Ar trebui depuse eforturi suplimentare pentru consolidarea capacităților beneficiarilor. În timp ce pentru beneficiarii mai mari poate fi furnizată direct o asistență personalizată, însoțită de un angajament ferm și de o restructurare și o consolidare endogenă adecvată, pentru sectoarele

care includ o gamă mai largă de beneficiari mai mici și mai eterogeni ar trebui direcționată o asistență eficientizată (orientare adaptată, birouri de asistență, difuzarea de documente standardizate etc.).

În ceea ce privește sprijinul FSE, ar trebui, de asemenea, asigurată o abordare revizuită și mai echilibrată, concentrând resursele de finanțare asupra unei mase critice de beneficiari mai mari și care dețin capacitățile necesare, în timp ce, simetric, necesitățile unor comunități mai mici ar putea fi abordate prin cereri de propuneri specifice, referitoare la proiecte mai mici care beneficiază de rate mai mari de cofinanțare.

Mai presus de toate, ar trebui redusă sarcina administrativă a beneficiarilor, pentru toate etapele critice ale ciclului proiectului (cerere de finanțare, verificarea plății, precum și raportarea și monitorizarea). Simplificarea ar trebui să asigure proporționalitatea corespunzătoare a cerințelor aplicabile cu capacitatea beneficiarilor, precum și cu riscurile implicate, privind verificarea plății.

Parteneriatul

Structurile și acordurile de parteneriat la nivel național, regional și local ar trebui consolidate pentru a contribui nu doar la etapa pregătitoare a programelor, ci și de-a lungul punerii în aplicare.

România ar trebui să își continue eforturile de consolidare a capacității partenerilor sociali și a ONG-urilor pentru monitorizarea fondurilor europene, cu scopul de a spori contribuția acestora, de exemplu, în cadrul comitetelor de monitorizare.

Monitorizare și evaluare

Sistemele de monitorizare și evaluare trebuie ajustate pentru a satisface cerințele și obiectivele noilor reglementări, în special în ceea ce privește axarea pe performanță și pe rezultate. Mai mult decât atât, este esențială o mai bună utilizare a rezultatelor evaluării, care necesită, la rândul său, ca evaluările să fie corect concepute și planificate și să se concentreze asupra unor recomandări concrete, care pot fi puse în practică în etapele adecvate ale ciclurilor de programe și proiecte. Părțile interesate, inclusiv beneficiarii, trebuie asociați pe parcursul procesului de evaluare, inclusiv pe parcursul concepției și planificării.

Ar trebui abordate deficiențele detectate în sistemul informațional existent (SMIS) și ar trebui optimizată utilizarea sistemului, care nu a fost întrebuințat ca instrument de management, recurgându-se la sisteme paralele pentru unele proceduri.

Acest sistem ar trebui modernizat astfel încât să asigure o tranziție efectivă și fără probleme la viitoarea perioadă de programare pentru a respecta cerința de reglementare. De asemenea, acesta ar trebui adaptat nevoilor tuturor fondurilor europene, în special ale FSE. La nivelul beneficiarilor, este nevoie de orientări clare cu privire la datele care urmează a fi introduse în sistem, respectând principiile proporționalității.